Jaargang 114. Vrijdag, 14 September 1855. No. 111.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, — gelet op het daartoe strekkend verzoek van den Heer LUITENANT KOLONEL, Eerstaanwezend Ingenieur te *Groningen*, — maken bij deze de Ingezetenen, die zulks mogt aangaan, in hun belang opmerkzaam, dat, in gevolge de wet van den 21sten December 1853 (*Staatsblad* no. 128), het **BOUWEN** of **VERANDEREN** van **GEBOUWEN** of **GETIMMERTEN** binnen den afstand van **600 EL** van de Vesting *Groningen*, hetzij geheel of gedeeltelijk is **verboden**, of wel niet kan worden **uitgevoerd**, zonder dat daarvan vooraf aan de **bevoegde autoriteit kennis** is gegeven; — wordende zij mitsdien gewaarschuwd om te dezer zake vooraf de noodige **inlichtingen** in te winnen bij den heer LUITENANT KOLONEL voornoemd, die zich tot het geven dier inlichtingen bereid heeft verklaard.

GRONINGEN, 13 September 1855.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris, HORA SICCAMA.

De PLAATSELIJKE SCHOOLCOMMISSIE in de Gemeente *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de **AANGIFTE** van **KINDEREN**, voor welke de **toegang** tot eene der **STADSSCHOLEN** of der **STADS-ARMENSCHOLEN** in deze Gemeente, tegen **den 1sten Januarij** aanstaande verlangd wordt, zal moeten geschieden in den loop der maand **September e.k.**, bij den Onderwijzer der Nieuwe Oester-Stadsschool, H. SUIDINGH.

GRONINGEN, 29 Augustus 1855.

Namens de Schoolcommissie voornd.:
A. OUDEMAN, *Secretaris*.

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND. — TURKIJE.

Eindelijk is het dan in de Krim tot eene beslissing gekomen. De eerste per telegraaf ontvangen tijdingen omtrent de bestorming der verdedigingswerken van Sebastopol en de daarop gevolgde inname daarvan en bezetting van het zuidelijk gedeelte der vesting worden al meer en meer door latere telegrafische depêches bevestigd, en daar deze tijding nu van Fransche, Engelsche en Russische zijde gemeld wordt, kan nopens de waarheid van het gebeurde nu geen twijfel meer bestaan.

Zoo meldt de generaal *Simpson* van den 9den: „Sebastopol is in de magt der geallieërden gevallen. De vijand heeft het zuidelijk gedeelte der vesting ontruimd, na de magazijnen te hebben doen springen en de stad in brand te hebben doen steken; al zijne linieschepen zijn gedurende den nacht in brand gestoken, behalve drie stoomschepen, welke verlaten in de haven ronddrijven. De brug, welke zij over de baai hadden geworpen, was door hen vernield."

Eene depêche van dienzelfden generaal van den 10den berigt: „Onze verliezen, het doet mij leed dit te moeten melden, zijn vrij aanzienlijk, ofschoon geen enkel generaal is gesneuveld. Ik zal u zoo spoedig mogelijk de namen der dooden en gekwetsten mededeelen."

Eene depêche van den schout-bij-nacht *Lyons* aan de admiraliteit bevestigt deze bijzonderheden. De *Morning Post* zegt, dat de verliezen der Engelschen 2000 man aan dooden en gekwetsten bedragen.

Eene depêche van generaal *Pélissier* van den 9den dezer, des avonds te 9 uur afgezonden, meldt het volgende: „Heden is het bevestigd, dat de vijand zijne stoomschepen in de haven heeft laten zinken. Zijn vernielingswerk heeft zelfs onder het vuur onzer bommen voortgeduurd. Successivelijk springen mijnen, ten gevolge waarvan ik aarzel om de vesting, die van nabij ingesloten is en slechts eene vuurzee vertoont, binnen te treden. Prins *Gortschakoff* vraagt een' wapenstilstand tot het wegnemen der gewonden. De vijand heeft eene brug bij het fort Paul uit voorzigtigheid afgebroken. Alles gaat goed. Onophoudelijk zijn wij aan de Tschernaïa op onze hoede."

Verder bevat de *Moniteur* eene depêche van den 9den dezer, nagenoeg aldus luidende: „De Karabelnaja en het zuidelijk gedeelte van Sebastopol bestaat niet meer. De vijand, ziende het geduchte onzer bezitneming van den Malakofftoren, heeft er toe besloten om de plaats te ontruimen, na alle verdedigingswerken te hebben vernield en in de lucht doen springen. Dit voordeel is hoogst eervol voor onze wapenen. Morgen eerst zal ik naauwkeurig de resultaten kunnen mededeelen van dezen roemrijken dag, waarvan voornamelijk de generaals *Bosquet* en *Macmahon* de meeste eer hebben behaald."

En eene depêche van admiraal *Bruat*, van dezelfde dagteekening, meldt: „Gisteren is eene gelijktijdige bestorming ondernomen tegen den Malakofftoren, den grooten Redan en het centrale bastion. Onze kanonneerbooten hebben, van uit de Strelitzkabaai meer dan 600 bommen op het quarantaine-bastion en op het fort Alexander afgeschoten. De Engelsche kanonneerbooten hebben een niet kleiner getal gebraakt. In den afgeloopen nacht hoorde men geweldige ontploffingen en zag men vreeselijke branden. De Russische schepen zijn in den grond geboord; er blijven slechts eenige stoomschepen over. De batterijen der Quarantaine, na door de Russen te zijn ontruimd, zijn zoo even in de lucht gesprongen. Onze soldaten zijn bij geïsoleerde groepen verspreid op de bolwerken der stad, die geheel verlaten schijnen.

Een Weener dagblad bevat eene mededeeling van den Britschen consul te Bucharest, dat de geallieërden den Malakofftoren en het zuidelijke gedeelte van Sebastopol hebben bezet, nadat de Russen hunne vloot hebben verbrand en vrijelijk dat gedeelte hebben verlaten.

Van prins *Gortschakoff* zijn drie depêches te Petersburg ontvangen, die de waarheid der berigten van de Engelsche en Fransche legerhoofden bevestigen, en die reeds den vorigen keer zijn medegedeeld.

Het blijkt dus dat de overwinning volkomen geweest is. Van de vesting, welke de Russen met zoo vele kosten sedert dertig jaren in den tegenwoordigen geduchten staat gebragt hadden, is alleen het noordelijke gedeelte nog in hunne handen. Dit bestaat uit de citadel, ook het groote fort Konstantijn genaamd, de Wespen batterij, de Telegrafenbatterij, de forten Konstantijn en Katharina, alsmede de batterijen Saujaka langs het strand en onderscheidene nieuw opgeworpen werken. Te Parijs wilde men uit eene goede bron weten, dat van den kant der geallieërden alles geschieden zal, om hem ook zoo spoedig mogelijk uit dit gedeelte te verdrijven. Men is daar namelijk in doorgaans goed onderrigte kringen van oordeel, dat het plan bestaat om de Krim geheel te bezetten en de geallieërden eerlang de Russische liniën aan de Tschernaïa zullen aantasten. Naar men uit Parijs schrijft, gaat de Fransche regering dan ook voort hulptroepen naar de Krim te zenden en staan op dit oogenblik, 50,000 man gereed om derwaarts te vertrekken. Ook vaart men voort ammunitie per spoorweg naar Marseille te zenden, zoodat men denkelijk eerlang weder gewigtige gebeurtenissen te verwachten heeft.

Het Russisch gezinde dagblad *le Nord* laat zich omtrent de gewigtige gebeurtenis aldus uit:

„Na de bemagtiging van den Malakofftoren heeft de Russische opperbevelhebber het besluit genomen, het geheele zuidelijke gedeelte der vesting te ontruimen en zijne magt bijeen te trekken aan de noordzijde van de baai van Sebastopol. Dit besluit was te voorzien. In den bestaanden staat van zaken zoude het garnizoen van Sebastopol zich in doellooze pogingen uitgeput hebben, om een' bloedigen puinhoop te behouden. Rusland zoude zijn beste bloed opgeofferd hebben, om eene positie te behouden, die niet meer houdbaar was. Het besluit van prins *Gortschakoff* getuigt van de veerkracht van een groot veldheer. Het redt Rusland uit den moeijelijken toestand, waarin het door eene verkeerde opvatting van het punt van eer zoude gevoerd zijn. Het Russische leger, thans in het noordelijk gedeelte bijeengetrokken zal voortaan die eenheid van beweging en handeling bezitten, welke het tot dusver miste. Het zuidelijk Sebastopol is thans vervangen door het noordelijk Sebastopol, eene geduchte positie, bezet met talrijke vuurmonden, en welke voortaan door een leger zal verdedigd worden, dat naauw en sterk aaneengesloten is. De onpartijdige geschiedenis zal spreken zoowel van de verdediging van Sebastopol als van den aanval daartegen en zal zoowel aan de belegerden als aan de belegeraars hun deel van zelfverloochening en volhardenden moed toekennen; zij zal ook regt doen aan het besluit van prins *Gortschakoff*, welke een tijdelijk offer heeft gebragt, en door eene noodelooze bloedvergieting te voorkomen, voor Rusland een leger heeft behouden, dat gehard door een jaar strijdens, zoo als nog ongehoord is in de krijgskundige jaarboeken; en het in positiën heeft overgebragt, welke het in staat stellen om het overwigt te blijven behouden."

In een uittreksel uit het dagboek van prins *Gortschakoff*, betreffende de operatiën in de Krim van den 18den tot den 25sten Aug., wordt onder anderen gezegd, dat de verdubbelde kanonnade en het bombardement, hetwelk den 17den Aug. door den vijand geopend is, met korte tusschenpoozen tot den 21sten heeft voortgeduurd, maar dat sedert dien dag tot den 23sten de kanonnade achtervolgens verzwakt is, terwijl het bombardement met vrij groote hevigheid had voortgeduurd. Gedurende dien tijd rigtte de vijand gedurende den dag een hevig vuur tegen de voorstad Karabelnaïa en de werken daarvoor, en gedurende den nacht wierp hij bommen en brandpijlen tegen de vesting en in de haven.

Volgens de te Konstantinopel ontvangen berigten uit de Krim van den 1sten dezer, hebben Russische bommen twee kruidmagazijnen op den Groenen Heuvel doen springen. 130 man zijn te dier gelegenheid gedood en gewond. De brigade kurassiers zal naar Turkije terugkeeren.

Een brief uit de Krim van den 6den September meldt, dat twee Fransche oorlogsschepen in de zee van Azoff, van Temriank tot Dolga, 43 visscherijen, 127 vaartuigen, verscheiden duizenden netten, teer, zout en eene groote hoeveelheid vaten vernield hebben. Slechts vier visscherijen zijn aan de vernieling ontsnapt, daar de geringe diepte van het water de schepen niet veroorloofde deze te naderen. De aan den vijand toegebragte schade kan op verscheidene millioenen worden geschat. De visscherij in de zee van Azoff geeft aanleiding tot een' aanzienlijken uitvoer, welke zich tot in Polen uitstrekt. De bewerkstelligde vernieling zal zulks dit jaar onmogelijk maken.

Drie stoombooten der geallieërden hebben zich den 13den voor Ghenitschi vertoond en eenige schoten gedaan op de Russische werklieden; den 15den Aug. hadden eenige sloepen tot twee malen toe getracht te naderen bij in de zeeëngte gezonkene schepen, maar telkens werden zij door de Russische karabiniers teruggedreven.

Van de Oostzee is geen nieuws, dan alleen, dat ook alle Fransche bombardeergaljooten, welke te Kiel lagen en naar de Oostzee bestemd waren, bevel ontvangen hebben om aldaar te blijven en de reis niet verder voort te zetten. De bij Nargen liggende vijandelijke vloot bedroeg in de laatste dagen nog slechts 68 vaartuigen, waarvan 20 transportschepen en 2 jagten, terwijl op den 5den Aug. het getal schepen nog 107 bedroeg.

Ten aanzien van de vernieling van Petropaulowsky, nadat deze plaats ontruimd was op bevel van de Russische generaals in Siberië, wordt nader het volgende gemeld:

„Na het anker geworpen te hebben ter reede, werd een detachement mariniers aan land gezonden op last der bevelhebbers der vloot (den schout-bij-nacht *Bruce* voor de Engelschen, en den schout-bij-nacht *Fourrichon* voor de Franschen), welk detachement de stad verlaten vond, behalve door een persoon van Franschen oorsprong, in Amerika genaturaliseerd, en twee andere burgers der V. Staten, benevens een honderdtal honden van het grootste ras van Kamschatka, die zich in den ellendigsten toestand bevonden, de straten der stad doorliepen en overal de zeelieden volgden, ten einde eenig voedsel te erlangen om hunnen honger te stillen. De inwoners hadden de stad verlaten kort na het vertrek van het garnizoen.

„De Engelsch-Fransche troepen, na zich in afdeelingen te hebben gesplitst, maakten een' aanvang met het in brand steken en in de lucht doen vliegen der arsenalen, magazijnen en alle openbare gebouwen. Niets werd gespaard, behalve het hospitaal, de kerk en de woningen der armen. Den dag na de aankomst der geallieërde troepen begon de verwoesting der vestingwerken. De muren en aardewerken hadden zestien voet dikte. Hunne sterkte was zoodanig, dat zij langen tijd weerstonden aan de krachtigste aanvallen, zij konden niet tegen den grond worden geworpen dan met behulp van onderaardsche uitbarstingen. Na de slooping van al de werken te hebben voltooid, keerde de vloot naar zee terug, voor Petropaulowski alleen achterlatende de *Trincomale* met twee krijgsgevangenen, bestemd om te worden uitgewisseld tegen een' Franschen matroos, die bij den eersten aanval in de handen der Russen was gevallen, en die de amputatie der beide armen heeft ondergaan.

„Op dit oogenblik kruisen de eskaders op de hoogte der Aléoutische eilanden, en zullen waarschijnlijk Litha bezoeken. Een detachement der vloot, sterk tien oorlogsschepen, heeft zich naar de Chinesche wateren en de monding der rivier Amur begeven, waarheen de Fransche admiraal onderstelt dat het garnizoen van Petropaulowski, sterk 1200 man, met de geheele wapening der verlaten plaats de wijk heeft genomen."

Het grootste gedeelte der geallieërde eskaders was den 30sten Augustus echter van Petropaulowski te San Francisco teruggekeerd, waar door de bevolking aan de officieren des eskaders feesten waren aangeboden.

De thans ontbondene Russische oorlogsraad, of de commissie voor de zaken van den krijg, waarvan graaf *Nesselrode* de ziel was, bezat in haren boezem mannen, nog gehecht aan de gematigde begrippen en op welke men bij de Weener conferentiën lang gerekend had. Het aandeel van dien raad in de leiding der militaire operatiën betrof bijna uitsluitend de diplomatieke kwestiën, en de opperbevelhebbers, meerendeels den grootvorst *Konstantijn* en de aanhitsers van den oorlog toegedaan, waren aan den raad onderworpen. Generaal *Gortschakoff*, meer door zijne anti-Duitsche gezindheid bekend, beklaagde zich meer dan eens daarover en gehoorzaamde niet dan met tegenzin aan de van hoogerhand ontvangen instructiën. Het gevecht bij de Traktir-brug, op den 16den Aug., door dien raad voorbereid en bevolen, was de oorzaak zijner ontbinding. Thans zullen de besluiten der opperbevelhebbers alleen gelden.

Bij keizerlijke ukase wordt het aangeboden ontslag van prins *Bibikoff* als minister van binnenl. zaken aangenomen. Die staatsman blijft echter minister in den keizerlijken rijksraad en adjudant des Keizers.

— Als een bewijs dat de verlichting in het Oosten meer en meer doordringt, diene het volgende: Te Aintar in Syrië, o. a., waar voor 7 jaren de naam van Protestant onbekend was, is eene Evangelische kerk geopend, welker inwijding door 1350 leden dier gemeente werd bijgewoond. In Alexandrië werd den 25sten April j.l. eene Protestantsche kerk door den heer *Gobat*, Protestantsch bisschop te Jeruzalem, ingewijd. De grond, op een groot plein der stad, is door den Onderkoning kosteloos afgestaan, en prijkt als eene getuige van de kracht des Evangelies te midden van de talrijke Mahomedanen en Joden die aldaar wonen. — In Kaïro zal een Italiaansch dagblad uitkomen, onder den titel van *Il Spettatore Egiziano*, hetwelk wetenschappen, letterkunde en handelszaken zal behandelen.

ITALIE.

De Paus is voor eenige dagen weder aan een groot gevaar ontsnapt. Op eene zijner laatste wandelingen namelijk, was Z. H., toen hij niet ver van Porte Molle een eind wegs volgens gewoonte te voet ging, op het punt van door een rijtuig overreden te worden en dat in weerwil hij den koetsier herhaaldelijk toeriep op te houden. Gelukkig had Z. H. tegenwoordigheid van geest genoeg, op het gevaarlijke oogenblik op een iets hooger gelegen zijpad te wijken. In het rijtuig zat een welgestelde leerlooijer te Rome woonachtig, onder den bijnaam van *Pianotta* bekend. Hij en de koetsier zijn in verzekerde bewaring genomen. Men heeft reden aan opzet te denken.

Naar luid der laatste berigten uit Turijn, is de regering van Sardinië voornemens om op de beschuldigingen, voorkomende in de laatste pauselijke aanspraak, te antwoorden door middel van een *memorandum*, gerigt aan de in het buitenland gevestigde Sardinische agenten.

Het op onderscheidene omstandigheden gegronde vermoeden dat Piëmont in zijn geschil met Rome ondersteuning bij Frankrijk vindt, wordt door de Parijsche *Univers* weêrsproken. „Met volle zekerheid (zegt het Katholijk-gezinde dagblad) kunnen wij de volgende feiten mededeelen. Toen het Turijnsche kabinet den strijd tegen den Heiligen Stoel aanbond, heeft het Fransche gouvernement zijne bemiddeling aangeboden. Deze werd van weêrszijden aangenomen. De Fransche gezant verwierf van den Heiligen Vader voorwaarden van een voor het Sardinische gouvernement zoo gunstigen aard, als het welligt zelf niet eens had durven vragen. Twee malen waren alle oneenigheden bijgelegd in den zin van hetgeen Piëmont eischte; doch telkens is het Turijnsche kabinet, op het oogenblik dat alles geschikt scheen, met gansch nieuwe vorderingen voor den dag gekomen. Toen dit spel twee jaren aangehouden had, en het genoegzaam bleek dat het Turijnsche kabinet niet tot eene definitive schikking wilde komen, heeft Frankrijk zijne bemiddeling gestaakt. „De zaakgelastigden van Sardinië te Rome schaamden zich zoo zeer over de rol die hun gouvernement hen deed spelen, dat er drie in eenen tijd van 3 of 4 jaren hun ontslag genomen hebben. Sedert nu twee en een half jaar heeft het Fransche gouvernement zich geheel vreemd aan de zaak gehouden, en nimmer heeft het ook maar een enkel woord ten voordeele van Piëmont gezegd."

Men verzekert thans, dat, om de kwestie omtrent de door het Sardinische kabinet besloten invoering van het burgerlijk huwelijk, die bij de clericalen grooten tegenstand gevonden heeft, te vereenvoudigen, het kabinet zich alleen bepalen zal tot het aanbieden aan de kamers van eene wet, geheel gelijk luidende met de Fransche wet.

SPANJE.

Het hof zal tegen half September naar Madrid terugkeeren. — Er zal een raad van admiraliteit in Spanje worden benoemd. — De vlottende schuld bedroeg den 1sten Sept. 606 millioen realen.

In het Spaansche regeringsblad is een kon. besluit afgekondigd, waarbij eene inrigting voor het onderwijs in den landbouw ingesteld wordt; zij zal in Aranjuez, de zomerresidentie der Koningin, gevestigd worden en onder bijzondere bescherming staan; het onderwijs zal er om niet voor ieder toegankelijk zijn.

De Carlisten hebben zich op onderscheidene punten weder vertoond. Zelfs in den omtrek van Madrid zijn weder eenige hunner benden verschenen. Doch hunne voorname werkplaats blijft altijd de noordoostelijke grenzen der Pyreneën en de kleine plaatsen langs de kusten in de omstreken van Gerona. Er zijn dan ook dadelijk orders gezonden aan den kapitein-generaal van Katalonië, aan den generaal *Gurrea* te Saragossa en aan den generaal *O'Donnell*, om maatregelen tegen hen te nemen. 15- à 20,000 man troepen zijn thans tegen de oproerlingen afgezonden.

DUITSCHLAND.

Ten aanzien van den inhoud van de nieuwe door de Russische regering uitgevaardigde circulaire aan Oostenrijk, Pruissen en de overige Duitsche regeringen wordt gemeld, dat de hoofdinhoud derzelve hierop nederkomt, dat, indien Rusland geen eervollen vrede kan erlangen, het den strijd zal volhouden, en dat de hulpmiddelen van dien staat nog geenszins zoo zeer zijn uitgeput, als men zich dit in westelijk Europa schijnt voor te stellen.

— Men ziet met groote spanning de mededeeling van het concordaat te gemoet. De aartsbisschop van Weenen, die zoo veel bijgedragen heeft om dat concordaat tot stand te brengen, en, zoo als men weet, door den Keizer met het grootkruis der orde van St. Stephanus begiftigd is, zal, naar men verzekert, in een aanstaand consistorie den kardinaalshoed ontvangen.

— Het hoofdkwartier der 3de Oostenrijksche armee, welke tot dusverre te Hermanstadt was gevestigd, zal binnen kort naar Ofen worden verlegd. In deze terugtrekking ligt een nieuw en sprekend bewijs, dat alle vrees voor eene breuk met Rusland, bij de Oostenrijksche regering heeft opgehouden te bestaan.

— De hospodar van Wallachije heeft zich, gelijk men uit Bucharest meldt, tot de Oostenrijksche regering gewend, ten einde hare bemiddeling te verkrijgen bij de Wurtembergsche en andere Duitsche regeringen, ten einde te bewerken, dat uit die staten de verhuizing van niet minder dan 50,000 Duitsche familiën naar Wallachije toegestaan en bevorderd worde. De Wallachijsche regering zoude zich willen verbinden, om aan deze familiën een genoegzaam getal akkers, weiden, enz. voor altijd af te staan en hun voor 10 jaren vrijdom van alle lasten en heerendiensten, alsmede van de krijgsdienst, te verleenen.

— De onlangs bij keizerlijk besluit opgeheven hoogeschool te Olmütz was in 1570 door den bisschop *Prusinowsky* gesticht. In 1642 werd zij wegens den intogt der Zweden gesloten en door dezen van hare kostbare bibliotheek beroofd, welke naar Stokholm werd gebragt.

— De verkiezingen in de grondvergaderingen voor de Pruissische Tweede Kamer, zijn bepaald op den 27sten dezer, en de verkiezingen van de afgevaardigden ter Tweede Kamer selve op den 8sten October.

— Graaf *Esterhazy* is thans door de Oostenrijksche regering tot buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister bij het hof van Berlijn benoemd. Hij is aldaar aangekomen, en heeft zijne geloofsbrieven aan Z. M. den Koning aangeboden.

— Men begint zich in Duitschland meer en meer op de verbetering van het rundvee toe te leggen. Deze zaak vindt eenen warmen bevorderaar in den Koning van Wurtemburg. Deze heeft zich voor eigene rekening 14 stieren van de beste runderrassen uit Europa aangeschaft, welke op zijne eigene hoeve gestald zijn. Met deze stieren zijn de inlandsche koeijen gekruisd, en met groote oplettendheid nagegaan, welke der rassen, hieruit ontsproten, de deugdelijkste waren en de meeste geschiktheid hadden om in de verschillende provinciën van het rijk voortgeplant te worden, en hiervan worden kosteloos exemplaren aan zulke gemeentes verstrekt, die daaraan behoefte hebben, en het bewijs leveren, dat men daar eene goede behandeling van het vee in acht neemt

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 10 September.

De Koningin is Vrijdag avond op het kasteel van Balmoral

aangekomen. Hare reis werd door verschillende bijzonderheden gekenmerkt; zoo zijn de wielen van de berline, waarin H. M. bij hare aankomst te Peterborough gezeten was, zoo heet geworden, dat zij aldaar van rijtuig moest verwisselen, terwijl de wielen van alle overige rijtuigen van den trein in denzelfden staat waren, zoodat men verscheidene malen moest ophouden, ten einde ze op nieuw te smeren, waarbij zelfs een arbeider het leven heeft verloren. De oorzaken van deze bijzonderheden, in weerwil van de buitengewone voorzorgen, die men gewoon is te nemen, wanneer H. M. zich op reis bevindt, geven stof tot allerlei commentariën en er zal een onderzoek hiernaar ingesteld worden, daar het bewezen is, dat de koninklijke berline op het punt geweest is van in brand te geraken. Bovendien heeft men bevonden, dat een der gebitten voor de paarden, dat men op weg heeft moeten doen vervangen omdat het niet werkte, geheel en al versleten was.

— In een te Derby gehouden meeting ter gunste van Polens onafhankelijkheid, werd de verklaring aangenomen: „dat het volstrekt noodzakelijk is den tegenwoordigen oorlog te doen strekken ten voordeele der regtvaardigheid en menschelijkheid, door de Poolsche natie te wapen te roepen om hare onafhankelijkheid te heroveren, zonder zich in eenigerlei opzigt in hare binnenlandsche aangelegenheden of in 's lands regeringsvorm te mengen; dat het onregtvaardig zou zijn in vreemden-legioen Polen aan te werven, tenzij de oorlog strekke om de regten van Polen en de erkenning in zijne onschendbaarheid te waarborgen."

— De *Neptune*, linieschip van 120 stukken, heeft het bevel ontvangen, zich gereed te maken om zee te kiezen. Officieren, die verlof hadden, zijn teruggeroepen. Het gerucht loopt, dat dit schip naar Napels bestemd is, om klem bij te zetten aan de eischen van het Engelsche kabinet aan dat van Napels ter zake van beleedigingen aan Britsche onderdanen aangedaan, en dat nog twee andere schepen zich mede derwaarts moeten begeven.

— Bij besluit van H. M., is eene vermeerdering van soldij, ten bedrage van 6 p. per veldtogtsdag, toegestaan aan de onder-officieren en soldaten van het leger in de Krim.

— De bedrijvigheid, die in de arsenalen van Woolwich heerscht, is bijna ongeloofelijk. Eene onmetelijke hoeveelheid kogels en bommen, die voor drie dagen aldaar nog in ontzagchelijke stapels opeengehoopt waren, zijn eergisteren aan boord van barken gebragt, van waar zij op de eerste schepen, die naar de Zwarte zee vertrekken, ingescheept zullen worden.

— Al de batterijen aan den mond der Tijne zullen zwaar versterkt worden. Het plan bestaat onder anderen om aan het einde der rotsen bij het kasteel eene halvemaansbatterij op te werpen, en de Spaansche batterij, die reeds uit de dagen der Spaansche armade heugt, te herstellen en te bevestigen, zoodat de verdedigingswerken de monding dier haven geheel zullen bestrijken.

— De regering heeft dezer dagen gelast dat bij het leger een nieuw korps opgerigt zal worden, te weten, van bijzondere instructeurs voor de behandeling van het klein geweer. Dit korps zal voorshands bestaan uit ruim 200 daartoe uit de verschillende regementen gekozen onder-officieren en korporaals; na zelven volkomen geoefend te zijn, zullen deze instructeurs naar de onderscheidene depôts worden gezonden om daar anderen te onderwijzen.

— De beroemde Amerikaansche geschiedschrijver *William H. Prescot*, bekend door zijne geschiedenis van de verovering van Mexico en Peru en die van de regering van *Ferdinand* en *Isabella*, moet thans ook zijne geschiedenis van *Philips II* voltooid hebben. Dit belangrijke werk, waarbij de schrijver vele tot dusverre ongebruikte bronnen geraadpleegd heeft, heeft den schrijver eene reeks van jaren bezig gehouden.

— *Santa Anna* heeft den 9den Mexico verlaten, zijne abdicatie te Perote onderteekend en is den 17den aan boord van eene Engelsche stoomboot naar Havana vertrokken. De troepen hadden zich bij de revolutionnairen gevoegd.

Eenige populaire afgevaardigden hadden generaal *Carro* voor zes maanden tot president gekozen en de vrijheid van drukpers geproclameerd.

Van den 11den. De indruk door de tijdingen van het oorlogstooneel alhier te weeg gebragt, is niet bepaald te omschrijven. Bij de menigte komt alleen de overmeestering, bij het ander deel der bevolking komen de vermoedelijke gevolgen in aanmerking. De houding en de loop der beurs scheten het gevoelen der laatste het beste, die, niettegenstaande het algemeene klokgebom dat de behaalde zege verkondigde, niet in de opgewondenheid des volks deelde.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 September.

Met betrekking tot den eergisteren avond beproefden moordaanslag worden de volgende bijzonderheden vernomen.

In den Italiaanschen schouwburg werd voor de laatste maal het treurspel *Maria Stuarda* opgevoerd, in welk stuk de begaafde tooneelkunstenares *Ristori* de hoofdrol vervult. Het was bekend, dat de Keizer voornemens was om die voorstelling bij te wonen, en reeds bij tijds had zich een verdacht persoon geplaatst voor de magazijnen van den schouwburg, die, nadat een rijtuig van het hof was aangekomen, zich met de hand aan het portier klemde en achtereen twee pistoolschoten loste. In dat rijtuig bevonden zich drie dames van het huis der Keizerin en een kamerheer. Eenige ambtenaren van politie en agenten hebben dien persoon terstond gevangen genomen.

Vijf minuten na de aankomst van dit rijtuig kwam een tweede rijtuig in de straat, even als het vorige met 4 paarden bespannen. Daarin bevond zich de Keizer; een donderend geschreeuw van: „*Leve de Keizer!*" werd toen in de straat gehoord. Ook in de zaal werd de Keizer met luid gejuich ontvangen, en toen de gordijn werd opgehaald om het publiek bekend te maken, dat madem. *Ristori* een weinig ongesteld was geworden van den schrik, benuttigde het publiek zich dezen tijd, om nogmaals zijne warme hulde aan den Keizer te brengen. Na het eerste bedrijf vertrok Z. M. weder, en werd op weg steeds met gejuich begroet.

De moordenaar heet *Camille Edouard Dieudonné Bellemare*, en is geboortig van Rouaan. Op 16jarigen leeftijd is hij veroordeeld tot 2 jaren gevangenis om opligterij. Later heeft hij van den president vermindering van straf bekomen. Bij de gebeurtenis van den 2den December, heeft hij op barrikaden van de straat Rambuteau gestreden, en vond men bij zijne gevangenneming eene menigte aanplakbiljetten in zijn' zak, waarop met groote letters te lezen stond: „*Louis Napoleon* ter dood veroordeeld, en de motieven daartoe aangegeven." — *Bellemare* verklaarde bij 't onderzoek de veraardiger van die stukken te zijn. Hij werd veroordeeld voor 2 jaren gevangenis, en naar Belle-Isle vervoerd. Sedert zijne bevrijding leefde hij te Parijs onder een' vreemden naam. Hij heeft verklaard reeds 4 jaren lang het denkbeeld te hebben gekoesterd om zijn volbragt plan te volvoeren. — Hij is blond, en draagt een' grooten baard. — Men verzekert dat hij de instructie voortdurend blijken van zinneloosheid gaf.

Het verhoor, dat *Bellemare* gisteren voor den regter van instructie *Bruault*, in tegenwoordigheid van den keizerlijken procureur, onderging, had tot resultaat, dat ten gevolge van zijne bekentenis, een schoenmaker in de rue Mouffelard is in hechtenis genomen, die aan *Bellemare* het kruid verschafte, en bij wien papieren zijn gevonden, die verschillende personen in opspraak brengen. Deze persoon is echter spoedig weder losgelaten. — Vermoedelijk zal de zaak van *Bellemare* voor het hof van assises worden behandeld, even als vroeger die van *Pianori*.

Men verzekert, dat *Bellemare* volledige bekentenissen heeft afgelegd, ten gevolge waarvan verscheidene personen zijn gearresteerd. Het blijkt dat er een komplot heeft bestaan, doch van hetwelk men niets meer te vreezen heeft, vermits de politie de ontwerpers in handen heeft en alle vertakkingen kent. *Bellemare*, die door de geneesheeren voor krankzinnig is verklaard, is naar Bicêtre vervoerd.

— *Abd-el-Kader* is te Parijs aangekomen. Hij zal den Keizer vragen hem een ander verblijf dan Brussa aan te wijzen.

— Bij keizerlijk decreet van den 8sten dezer is de termijn, bepaald bij besluit van den 2den Junij, betreffende verschillende maatregelen nopens den vrijen invoer in Frankrijk van levensmiddelen, verlengd tot den 31sten Januarij 1856.

— De heer *Bineau*, oud-minister van financiën, lid van den senaat, is overleden.

— Het wordt als zeker gemeld, dat vier kavalleriekampen hier te lande zullen worden gevestigd, en dat wel te Bourges, Haguenau, te Montreuil en te Saint-Maur. In elk dezer kampen zullen verscheidene regementen worden gelegerd, benevens 4 batterijen artillerie.

— De departementale raad van Maine en Loire heeft, om de arbeidende klasse in het harde jaargetijde naar krachten bezig te houden, 300,000 fr. aangewezen, die ter voltooijing of tot het onderhoud van verscheidene wegen des lands uitgegeven zullen worden.

— Aan de munt, waar thans eene medaille ter gedachtenis aan de leening van 750 millioen geslagen wordt, merkt men eene vermindering van goudtoevoer op. Van den 1sten Januarij tot den 31sten Augustus was voor 240 millioen francs verwerkt geworden, maar nu is hetgeen dagelijks verwerkt wordt tot op 7- à 800,000 fr. gedaald.

— Heden is het tweede internationaal congres voor de statistiek te Parijs geopend, met eene redevoering van den heer *Rouher*, minister van koophandel, landbouw en openbare werken.

— Eene belangrijke kwestie van godsdienst-vrijheid werd onlangs voor de regtbank van Bellac, in het departement der Haute-Vienne, behandeld. In dat departement bestaan verscheidene Evangelische kerken, welken naam de niet door den staat onderhouden Protestantsche kerken aannemen. Langen tijd hebben de leden dier kerken vrij en onbelemmerd hunne godsdienst uitgeoefend. In 1853 werden tien scholen tot die gemeente behoorende verboden, op grond dat er geen geregeld godsdienst-onderwijs werd gegeven, daar de raad der akademie bedoeld onderwijs alleen als zoodanig aanneemt, wanneer het gegeven wordt op de scholen der erkende of uit 's rijks kas onderhouden kerkgenootschappen. Een jaar later werd de godsdienstoefening zelve in de meeste dier kerken verboden, en werden de kerkgebouwen op last van den prefect van Limoges gesloten. Allerlei pogingen werden aangewend om de noodige magtiging te erlangen; allen bleven vruchteloos. Toen werden de vereenigingen der gemeentenaren in huizen, in bosschen of op velden gehouden. De prefect nam een besluit, waarbij hun ook dit werd ontzegd; zij gingen echter voort niettegenstaande de processen-verbaal der politie. Eindelijk werd eene geregtelijke vervolging ingesteld tegen de predikanten en eenige leden dier vrije kerkelijke gemeente.

De beklaagden, ten getale van tien, waren beschuldigd op verschillende plaatsen van het departement der Haute-Vienne godsdienstige bijeenkomsten te hebben gehouden, zonder dat daartoe vergunning was verleend. Zij verschenen voor de regtbank omringd van een groot aantal hunner geloofsgenooten, zaâmgestroomd uit verscheidene naburige dorpen en behoorende tot allen stand en ouderdom. Zij werden verdedigd door mr. *Leblond*, advokaat der Parijsche balie, en door de heeren *de Valcourt* en *E. de Pressensé*, afgevaardigden der Evangelische maatschappij in Frankrijk, die hebben beweerd, dat het bedrijf der overheden, ten aanzien dezer personen, is in strijd met de door den Keizer aangenomene staatswet betreffende de godsdienstvrijheid, en dat de aangeklaagden geene andere dan de zuiver Protestantsche leer belijden. Bij het verhoor, dat de beklaagden ondergingen, legden zij de meeste openhartigheid aan den dag. Aan allen werd gevraagd of zij de geïncrimineerde bijeenkomsten hadden bijgewoond; allen antwoordden bevestigend, met de verklaring, dat zij dit als een' gewetenspligt hadden beschouwd.

Na het krachtige en talentvolle pleidooi van mr. *Leblond* en na de repliek van het openbaar ministerie, heeft de heer *E. de Pressensé*, predikant, van de regtbank verlof gevraagd en bekomen om eenige woorden ter verdediging der beklaagden in het midden te brengen, en zijne toespraak maakte een' diepen indruk op alle aanwezigen. De eerwaarde redenaar trachtte bijzonder te wederleggen het door het openbaar ministerie geopperde bezwaar, dat het hier niet betrof gewone leden eener erkende Protestantsche gemeente, maar dat de beklaagden afgescheidenen waren. De regtbank heeft denzelfden dag uitspraak gedaan en al de beklaagden tot het minimum veroordeeld van de straf gesteld op het feit van het houden van ongeoorloofde godsdienstige bijeenkomsten. Deze bijzonderheden zijn door een der maandwerken ter kennis van de schrijvers van het *Journal des Débats* gekomen, en door dezelve meer bekend gemaakt, als in een naauw verband staande met de staatsregterlijke godsdienstvrijheid.

Van den 12den. De Keizer zal morgen in de kerk Notre Dame een te Deum bijwonen van dankzeggingen voor de inname van Sebastopol. Alle hooge staatsligchamen zullen bij deze plegtigheid tegenwoordig zijn. Des avonds zal de Keizer den schouwburg bezoeken en geheel Parijs geïllumineerd worden.

BELGIË.

BRUSSEL, 10 September.

Als leden van de commissie, welke door den minister van binnenlandsche zaken zal gelast worden om in de moeijelijkheden met betrekking tot de Nederduitsche taal te voorzien, zullen zitting nemen voor: de provincie Antwerpen, de heer *Mertens*, bibliothecaris dier stad; voor Oostvlaanderen, de heer *J. de Saint-Genois*, lid van den gemeenteraad der stad Gent, en de heer *Serrure*, professor bij de hoogeschool dier stad.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 11 September.

Bij besluit van den 10den September 1855, heeft Z. M. benoemd tot gewone hoogleeraren in de faculteit der godgeleerdheid aan de hoogeschool te Leiden, de heeren *A. Kuenen*, theol. doct., buitengewoon hoogleeraar in die faculteit, en *J. J. Prins*, theol. doct., predikant bij de Hervormde gemeente te Rotterdam.

— Bij Z. M. besluit van den 7den dezer is de vice-admiraal *E. G. van der Plaat*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, bevorderd tot kommandeur van gemelde orde, en de luitenant-ter-zee der 1ste klasse *L. G. Broox* benoemd tot ridder van voorschreven orde.

— Bij kon. besluit van den 5den September is ingesteld eene commissie van onderzoek, betreffende de circulatie van vreemde muntspeciën hier te lande, waartoe zijn benoemd tot voorzitter jhr. mr. *W. L. F. C.* ridder *van Rappard*, president van het provinciaal geregtshof in Gelderland en lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal; en tot leden, jhr. *A.* baron *Calkoen*, voorzitter van het muntcollegie: mr. *W. C. Mees*, secretaris van de directie der Nederlandsche bank; *J. C. Elen*, voorzitter van de kamer van koophandel en fabrijken te 's Hertogenbosch; *J. A. van der Burgh*, voorzitter van de kamer van koophandel en fabrijken te Breda; *G. C Arntzenius*, voorzitter van de kamer van koophandel en fabrijken te Goor; *H. L. Zehender Traus*, voorzitter van de kamer van koophandel en fabrijken te Oldenzaal, en *Hubert Pijls*, plaatsvervangend voorzitter van de kamer van koophandel en fabrijken te Maastricht; en tot secretaris der commissie, de heer mr. *J. L. de Bruijn Kops*, commies bij het departement van financiën.

— Bij kon. besluit van den 10den September 1855 zijn benoemd tot surnumerairen der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, de heeren *J. F. Mullemeister*, *W. A. D. van Groin*, *P. A. A. Molenaar*, jhr. *A. L. van Spengler*, *B. C. G. van Eelde*, *W. Baerts*, *W. H. J. van Hien*, *H. J. Moll*, *J. H. A. Modderman*, *M. A. F. H. Philipse*, *W. van Konijnenburg*, *W. A de Jongh*, *C. M. Visser*, *W. E.* baron *van Till*, *E. L. Bogaert* en *W. M. M. Koster*.

— Bij kon. besluit van den 5den September 1855 is de heer mr. *H. C. du Bois*, tot hiertoe raad van de legatie bij Z. M. gezantschap te Petersburg, en thans zaakgelastigde aldaar, benoemd tot Hoogstdeszelfs minister-resident bij de Vereenigde Staten van Amerika.

— De opening van de vergadering der Staten Generaal, op Maandag den 17den Sept., zal, volgens het daarvoor vastgestelde programma, met de gebruikelijke plegtigheid geschieden. Te 1 uur zal de Koning van zijn paleis naar de vergaderplaats afrijden.

— De letterkundige overeenkomst (*convention littéraire*), welke den 29sten Maart 1855 tusschen Nederland en Frankrijk is gesloten, is in no. 107 van het *Staatsblad* en in het *Bulletin des lois* van den 14den en in den *Moniteur* van 25sten Augustus j.l. openbaar gemaakt. Het schijnt dat deze overeenkomst in den loop dezer maand ten uitvoer zal worden gelegd.

— In de zitting van den gemeenteraad alhier van gisteren is, na eenige beraadslaging, met 20 tegen 8 stemmen, besloten, de heffing van de belasting op het gemaal, voor 1856 op den tegenwoordigen voet te laten, namelijk *f* 3.35 de 100 pond tarwe en 78½ cent de 100 pond rogge.

— De maatschappij ter ondersteuning van hulpbehoevende toonkunstenaars, uit een fonds, waartoe de grond gelegd is door de opbrengst van een door mevrouw *Jenny Goldschmidt-Lind* gegeven concert, is den 1sten September tot stand gekomen. Haar doel is eene jaarlijksche geldelijke ondersteuning te verzekeren aan zoodanige toonkunstenaars (of toonkunstenaressen, mits ongehuwd) en leden dezer maatschappij, die door ouderdom of ligchaamsgebreken buiten staat mogten geraken hunne beroepsbezigheden uit te oefenen; voorts aan nagelaten weduwen en weezen van leden der maatschappij. De zinspreuk van het fonds is *de Toekomst*. De edele stichteres heeft in hare nederigheid niet willen toestaan, dat haar naam er aan gegeven werd. De leden verbinden zich onder anderen, ter bereiking van het doel der maatschappij mede te werken door jaarlijksche bijdragen, het geven van openbare concerten of andere middelen, die gepast mogten geoordeeld worden.

— Het dagblad *de Indiër* deelt het volgende mede: Het schijnt dat op Java iets voorbereid wordt, wat naar eene conscriptie zweemt. Te Samarang heeft eene conferentie plaats gehad van vijf residenten; zij duurde veertien dagen, en het doel daarvan was het beramen van middelen, om voor het leger zesduizend inlandsche soldaten te verkrijgen. Naar men zegt, zoude voorgesteld zijn de bestaande „Pradjoerits" (inlandsche troepen in de regentschappen), zoover zij geschikt zijn, bij het leger over te plaatsen en daarvoor rekruten bij die troepen in te lijven. Ook de inlandsche kinderen van Europesche afstamming, die in de jaren vallen om in Nederland voor de nationale militie in aanmerking te komen, hebben bij de politie hunnen ouderdom moeten opgeven.

— De nieuwe gouverneur der kolonie Suriname, de generaal-majoor *Schimpf*, is den 28sten Julij j.l., aan boord van het schip *Willem Daniël*, voor de stad Suriname aangekomen, en den volgenden ochtend met de gebruikelijke plegtigheden aan wal gegaan.

GOES, 11 September.

In de afgeloopene week hebben te Baarland twee zelfmoorden plaats gehad. De een door de vrouw van een' vrachtrijder; de ander door den emeritus predikant *H.* Hij was een man reeds vrij hoog bejaard. Zondag avond, nadat het gezin waarbij hij inwoonde zich ter ruste had begeven, verwijderde hij zich en werd in de zoogenaamde vate of gemeenteput verdronken gevonden. De aanleidende oorzaak van beide is onbekend.

LANGSTRAAT, 9 September.

De volkrijke gemeente Loon-op-Zand bevind zich sedert den 4den Sept. l.l. geheel zonder ambtenaar van den burgerlijken stand. Geschillen in den boezem van den raad, omtrent de jongste verkiezing gerezen, hebben er toe geleid dat de herbenoemde raadsleden niet zijn toegelaten en dat die zaak thans nog in hooger beroep aanhangig is.

Onder de niet toegelaten raadsleden telt men de beide ambtenaren van den burgerlijken stand. Een derzelve was tevens wethouder en ten gevolge van het overlijden van den burgemeester, met de waarneming dier betrekking belast.

Alle deze verwikkelingen schijnen ten gevolge te hebben gehad, dat er de raad niet op bedacht is geweest, om door de tijdelijke benoeming van een ambtenaar, voor het behoorlijk houden der acten van den burgerlijken stand zorg te dragen. Althans, na den 1sten Dingsdag dezer maand zijn geene aangiften voor den burgerlijken stand ontvangen, of extracten uit de registers afgegeven kunnen worden. Trouwens, de vervolgingen tegen den waarnemenden ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente Heenvliet, voor eenigen tijd ingesteld, hebben doen zien, dat men wel degelijk een allezins wettig radicaal mag bezitten om de onderwerpelijke betrekking uit te oefenen.

GRONINGEN, 13 September.

Heden namiddag had bij de *Waterhuizen* buiten het Kleine-poortje een droevig ongeluk plaats: W. SUYCK, met zijn schip daar langs varende, had het ongeluk, terwijl hij bij het roer zat, achterover in de diepte te vallen. Niettegenstaande alle spoedig aangebragte hulp, mogt men er niet anders in slagen, dan zijn lijk op te halen.

— J.l. vrijdag heeft te *Baflo* eene herstemming plaats gehad voor een lid van den gemeenteraad, zijnde door het overlijden van den heer J. D. STOL, wethouder in die gemeente, eene vacature ontstaan. Bij de eerste stemming hadden de meeste stemmen verkregen D. J. STOL, te Rasquert, en L. VAN DER MOLEN, te Tinallinge. Thans, bij de herstemming, heeft laatstgenoemde de meeste stemmen op zich vereenigd en is alzoo tot lid benoemd.

— Men deelt ons nopens den koolzaadoogst in deze provincie mede, dat het beschot van het koolzaad boven verwachting [illegible] boven taxatie, en dat dit eveneens het geval is op het Hoogeland. Men kan derhalve den oogst van dit product in onze provincie groot noemen, terwijl bij den tegenwoordigen, hoogen stand der prijzen van hetzelve, vele landbouwers nog besloten hebben te zolderen en te speculeren. Men taxeert, dat het koolzaad van dit jaar nog voor de helft bij de landbouwers aanwezig is.

— Uit *Rottum* wordt ons van den 10den Sept. het volgende berigt: „Door den weleerw. zeer gel. heer ds. P. N. CRAMER van Warffum werden heden op eene plegtige wijze de eerste steenen gelegd van de nieuwe pastorij en kosterij alhier Bijzondere belangstelling in- en vele aangename herinneringen aan dit dorpje deden z.eerw. besluiten op algemeen verlangen die plegtigheid als collator te verrigten en haar tot een waar feest te maken voor Rottums ingezetenen. — Tegen 3 uur 's namiddags was eene talrijke schaar zoo van hier als elders in de kerk zamengekomen, waar de schooljeugd met haren onderwijzer, de onderscheidene predikanten, kerkvoogden, notabelen en kerkvoogden opwachtte, en door het zingen van een feestlied begroette. Daarop betrad de eerwaarde grijsaard den kansel en schetste in eene sierlijke rede vooreerst het groote belang der zaak, betuigde daarop zijn' dank aan onderscheidene collegiën en medewerkers die haar tot stand hadden helpen brengen en besloot met eenige schetsen aan te halen betrekkelijk de geschiedenis der oude abdij en heidenschen tempel, dat voorzeker door iedereen met belangstelling werd aangehoord. — Daarop werden door z.eerw. de steenen gelegd, de kinderen ten getale van 57 op chocolade en krentebrood onthaald, terwijl de onderscheidene kerkelijke collegiën tot laat in den avond bijeen bleven en door gesprekken en toasten toonden, dat de geest van eendragt en vrede, die hier zoo heerschend is en zelfs elders tot spreekwoord is geworden, ook nog bestaat. Wordt er door ruime giften en bijdragen van ingezetenen, belangstellenden en onderscheidene collegiën dus een zoo nuttig en noodzakelijk werk tot stand gebragt, „eere en dank de medewerkers daarvan; en moge de wensch „zegen en voorspoed!" bij het leggen der steenen door alle toeschouwers geuit, in ruime mate worden vervuld, niet alleen aan het werk, maar ook aan allen, die op zulk eene wijze toonen, het *ware*, *schoone* en *goede* te bevorderen!"

— Te *Leiden* werden door de cholera sedert de vorige opgave aangetast 12 personen, waarvan 8 zijn overleden; als hersteld werden aangegeven 3 personen, blijvende er op dit oogenblik nog 52 lijders in behandeling.

Te *Zwolle* zijn, met betrekking tot andere plaatsen, slechts weinige slagtoffers. Van den 22sten Augustus tot en met den 5den September werden 13 lijders aangetast, 7 overleden, 6 in behandeling, hersteld 0; hieronder waren 5 mannen, 3 vrouwen, 5 kinderen.

Te *Dedemsvaart* vertoonde zich verleden week ook de cholera en wel in zoodanigen graad, dat die er door aangetast werden tot dusver de slagtoffers er van geworden zijn.

— Met het oog op hetgeen in sommige steden van Nederland reeds tot stand is gekomen, in anderen daarentegen staat verwezenlijkt te worden, nemen wij gaarne de volgende beschouwingen uit een der Vlaamsche bladen over:

Geene instellingen zijn voorzeker nuttiger voor de gezondheid der bevolking dan de openbare bad- en wachhuizen. En indien zoodanige gestichten overal nuttig zijn, zoo zijn zij als 't ware onontbeerlijk in de fabrijksteden, waar het grootere deel der werkende klasse den ganschen dag opgesloten doorbrengt en alwaar door de zamenhooping der gebouwen en gebrek aan genoegzame ruimte, het wasschen in vele opzigten wordt verhinderd. Daarom ook hebben wij sinds lang op de vestiging van openbare bad- en waschhuizen aangedrongen, die in Engeland en zelfs in sommige steden van België, zooals te Brussel en Luik, zulke goede uitkomsten opleveren.

In Brussel werd het openbaar bad- en waschhuis den 27sten Julij 1854 geopend en waren aldaar tot den 1sten Augustus 1855, dus in een ruim jaar, 46391 baden genomen, d. i. gemiddeld 205 baden per dag. De baden hebben, van 40 en 20 centimes ieder, opgebragt 13 929 *fr.* 30 c., en de ontvangst van het waschhuis, waar men 10 centimes per uur werkens betaalt, is 1018 fr. 40 c. geweest.

In Luik zijn gedurende het eerste jaar van het daar opge-

rigte bad- en waschhuis 23304 mannen- en 9384 vrouwenbaden gebruikt en 4849 waschvrouwen hebben te zamen gedurende 21878 uren van de waschvertrekken gebruik gemaakt.

Moeten zulke uitkomsten, zelfs waar het gemeentebestuur de zaak verzuimt, geen spoorslag voor de bijzondere nijverheid zijn om dergelijke gestichten tot stand te brengen?

Langs den eenen kant zou het eene winstgevende onderneming en langs den anderen eene groote weldaad voor de bevolking wezen.

Aan het rapport door de heeren *J. de Bosch Kemper* en *A. C. Holtius* uitgebragt over het voorstel van den heer *Cobet*, betreffende het herstel van een onafhankelijk staatsexamen, ingediend bij de letterkundige afdeeling der koninklijke akademie van wetenschappen, ontleenen wij het volgende:

Na de voorloopige opmerkingen omtrent de bevoegdheid en de gepastheid der akademie om zich tot de Regering te wenden over de aangelegenheden van het hooger onderwijs, gaat de commissie over tot de beschouwing van het voorstel des heeren *C.* Het voorstel is gesplitst in twee deelen. Het *eerste* betreft de groote misbruiken, die soms geheel ongeschikte en onkundige jongelingen tot de akademische lessen doen toelaten; het *tweede* de misbruiken, die later hun een' onverdienden wetenschappelijken titel doen verleenen.

Vooraf treedt de commissie in eene historische beschouwing van het onderwijs, gelijk het in de 17de en 18de eeuw en later onder het Fransche keizerrijk aan onze akademiën gegeven werd.

Ons vaderlandsch hooger onderwijs heeft onder het kunstmatig dwangstelsel van die tijden, gedurende drie jaren gezucht; en toen het bekende besluit van den 2den Aug. 1815 de inrigting van het hooger onderwijs trachtte te herstellen op de grondslagen van vrijheid en zelfstandigheid, werd dat besluit in zijne grondbeginselen door alle beoefenaars der wetenschap toegejuicht.

„Veertig jaren zijn sedert verloopen. De tijd heeft onderscheidene gebreken aangewezen; de veranderde behoeften der maatschappij hebben misschien nog meerdere veranderingen noodzakelijk gemaakt; maar wij gelooven toch, dat deze vergadering ons hare toestemming zal verleenen, wanneer wij verklaren, dat in het algemeen het nog bestaande stelsel van hooger onderwijs in beginsel moet worden bewaard. Dit stelsel bedoelt — opleiding tot zelfstandige wetenschappelijke oefening, meer dan het verzamelen van kundigheden — dit stelsel neemt tot grondbeginsel aan: *non scholae sed vitae*, en als noodwendige gevolgen daarvan vrijheid van methode bij den onderwijzer, maar onder verantwoordelijkheid van goede vruchten door zijn onderwijs op te leveren, en vrije studie bij den student, maar zoodanig beheerscht, dat er waarborgen zijn, dat hij niet verdwaalt op de kronkelpaden der autodidaktik — dit Nederlandsche stelsel van hooger onderwijs behoort niet gesloopt, maar in tegendeel bevestigd te worden door verbetering van het gebrekkige, door afschaffing van het overtollige, door aanvulling van het ontbrekende, en inzonderheid door ontwikkeling van zijne eigene beginselen." Vervolgens motiveert de commissie haar gevoelen omtrent examens in het algemeen en meer in het bijzonder over het staatsexamen voor hen, die tot de akademische lessen wenschen toegelaten te worden, aldus:

„De wetenschap der paedagogie heeft het nut van examens bij alle soort van onderwijs boven allen twijfel aangewezen. Over dit beginsel in het algemeen kan weinig twijfel zijn.

„De examens moeten den leerling met zijnen toestand bekend maken. Zij moeten hem bewustheid geven van hetgeen hij weet en van hetgeen hij niet weet; zij moeten aanwijzen of de leerling genoegzaam voorbereid is om van de lagere tot de hoogere klasse op de school, van de lagere tot de hoogere inrigting, van het gymnasium tot de hoogeschool over te gaan, en op de hoogeschool zelve den overgang vormen van de eene serie van studievakken tot eene andere. Examens, waarbij een oordeel wordt uitgesproken over het meerdere of mindere der verkregene kundigheden, zijn verder een weldadige prikkel tot ijver en gestadige werkzaamheid; zij dienen eindelijk om den onderwijzer bekend te maken met de vruchten, die zijn onderwijs gedragen heeft. Wanneer dit de ware beginselen zijn, op welke uit een paedagogisch oogpunt de examens moeten rusten, dan volgt daaruit noodwendig, dat de overgangsexamens gedurende den loop der studiejaren in den regel behooren afgenomen te worden door hen, die met het onderwijs belast zijn.

„Eene opdragt van deze examens aan staats-commissiën zou aan de paedagogie de voordeelen, die aan het afnemen daarvan verbonden zijn, doen missen. Staats-examens, d. i. examens afgenomen niet door de gewone onderwijzers, maar door vreemde, dat is door de Regering aangestelde personen, mogen naar ons oordeel alleen toegelaten worden in twee gevallen: 1) als waarborgen, die de Staat doet gelden, wanneer men van de vrijheid van onderwijs heeft gebruik gemaakt en niet onderwezen is op de instellingen, door de Regering als voldoende ingerigt erkend; en 2) als waarborg op het einde van het geheele onderwijs, dat de kweekeling bekwaamheden heeft verkregen, die tot het bekleeden van eene maatschappelijke betrekking vereischt worden."

De commissie deelt vervolgens haar gevoelen mede over den aard en de werking van het vroegere *staatsexamen*, wier resultaten naauwkeurig worden getoetst en beoordeeld.

De commissie komt hierop tot de conclusie, dat de enkele tijdelijke voordeelen van het staats-examen vóór den aanvang der akademische lessen door zoo groote nadeelen worden opgewogen, dat het niet wenschelijk is het weder in te voeren, wanneer er andere waarborgen kunnen zijn voor een goed gymnasiaal onderwijs.

Die waarborgen zijn in de allereerste plaats het akademisch onderwijs van aanstaande rectoren, correctoren en praeceptoren. De commissie dringt wijders met nadruk aan op een goed reglement voor de openbare inrigtingen van gymnasiaal onderwijs, op eene naauwkeurige inspectie voor de gymnasiën, uitgeoefend door een' inspecteur aan het hoofd eener commissie van deskundigen, op eene aanbeveling van goede leesboeken enz.

Alleen voor de kweekelingen van zoodanige inrigtingen, die geene voldoende waarborgen van goed onderwijs aanbieden, behoort een admissie-examen tot de hoogeschool als waarborg plaats te hebben. Verder zou aan hen, die zonder naar een' graad te dingen, de akademische lessen willen bezoeken, de volkomen vrijheid moeten worden gelaten, die lessen bij te wonen, zonder eenig examen afgelegd te hebben.

De commissie treedt vervolgens in eene beschouwing over het *tweede* gedeelte van het voorstel des heeren *C.*: de misbruiken, die soms een' onverdienden wetenschappelijken graad doen verwerven.

De volgende bijzonderheden, ontleend aan eene der afleveringen van de *Economist*, zijn geschikt om de uitkomsten van het opvoedingsstelsel in Noord-Amerika te doen kennen.

De Vereenigde Staten hebben eene in ronde cijfers uitgedrukte bevolking van 23,000,000 inwoners; daarop rekent men 3,728,756 kinderen. Het getal kinderen, dat ter schole gaat, bedraagt 2,967,741. Op de akademiën, regts- en geneeskundige scholen gaan 18,260. In de Vereenigde Staten vindt men 3,954,375 boekdeelen, in de akademie-bibliotheken 846,455. Het bedrag van het algemeen school-fonds is *f* 44,894,130 en de jaarlijksche uitgaven voor openbare scholen bedragen *f* 17,716,732. Deze in groote trekken vervatte statistieke opgaven toonen ons eenige belangrijke resultaten.

Vooreerst zien wij daaruit, dat één zesde der bevolking aldaar ter schole is, terwijl het eene daadzaak is, dat in de grootere steden letterlijk *alle* kinderen een doelmatig onderwijs ontvangen. Vervolgens bemerkt men uit de groote opofferingen, die jaarlijks te dien einde gedaan worden, dat de grondregel: „algemeen onderwijs voor allen" een' vasten wortel in het Amerikaansch volkskarakter heeft geschoten; dat het bij uitstek *populair* is; dat het zich over de geheele Unie uitbreidt, en dat, daar die geldelijke offers met bereidwilligheid gebragt worden, men er steeds op uit is om op verbetering te werken, en de aard van het onderwijs dus steeds hooger en volmaakter wordt. Maar wij kunnen belangrijker feiten daaruit nog opmaken. Voor dertig jaren was het misbruik van sterken drank in de meeste Staten sterk ingeslopen. Eene treffende verandering is daarin gekomen, naarmate de opvoeding voortging, en onderscheidene Staten hebben het zelfs zoover kunnen brengen, dat het openbaar verkoopen van gedistilleerd verboden wordt door de bekende Mainewet.

De mogelijkheid van dit verschijnsel is alleen verklaarbaar door het opvoedingssysteem, dat men in Amerika gevolgd heeft. Het feit toch, dat zulk eene wet bij een stelsel van geheel vrije verkiezing, ja, bij eene tyrannie der kiezers tot stand kan komen en telkens in meer staten wordt aangenomen — dit feit alléén bewijst met welk een geest het volk daar doordrongen is.

In datzelfde land zag men de kosten voor het armwezen verminderen, niettegenstaande den aanzienlijken jaarlijkschen toevloed van landverhuizers uit Ierland, van een stroom van volkomen behoeftige menschen, wien het zelfs aan het noodigste ontbreekt. En dat niettegenstaande dien aanhoudenden en groeijenden toevloed van pauperisme, het armwezen van den staat zelf afnemende is, is wel een zeer sterk bewijs voor de levenskracht en nijverheid van dien staat, — en de invloed daarop door het onderwijs uitgeoefend ligt voor de hand.

Uit de tabellen der onlangs gehoudene volkstelling blijkt, dat er in 1850 in de Vereenigde Staten 36,011 kerken waren, te zamen met 13,849,896 zitplaatsen, dus voor ongeveer drie vijfden der bevolking. Nu mag men aannemen, dat in de meeste landen circa een vijfde der bevolking beneden de zes jaren is, en dat er bovendien moet gerekend worden voor diegenen, die door ziekte, hoogen ouderdom of andere oorzaken verhinderd worden de openbare godsdienstoefening bij te wonen, en daarom zijn bovenstaande cijfers wezenlijk gewigtig en kan men in Amerika het verschijnsel zien, dat het geheele volk te gelijk naar de kerk kan gaan. Het bouwen van zoo vele en zoo groote kerken bewijst bij een zoo jong volk als de Amerikanen nog daarenboven, dat er behoefte aan kerken bestond, en mag men dus mede aannemen, dat men daar ook werkelijk ter kerk gaat.

Dezelfde tabellen geven het geheele getal vreemdelingen op, als: 2,210,828; het getal doorloopende bedeelden: vreemden 13,437, inlanders 36,947, te zamen 50,384 bedeelden op eene bevolking van 23 millioen; — de kosten voor het armwezen bedragen *f* 7,200,000 per jaar. (Bij ons kost het armwezen bij eene bevolking van maar 3,119,160 zielen *f* 12,590,634,06 (1851) in het jaar!) Gedurende het jaar 1850 werden er in de Vereenigde Staten 27,000 misdaden bedreven; daaronder waren niet minder dan 14,000, dus ruim de helft, door vreemden bedreven, ofschoon de vreemden geen tiende gedeelte der geheele bevolking uitmaken; — maar de inlandsche bevolking is het opvoedingsstelsel doorgegaan; de vreemde niet.

„Men ziet alzoo, door daadzaken," aldus eindigt de *Economist* zijne beschouwingen over het Noord-Amerikaansch onderwijs, (en door daadzaken, welke eene bevolking van vele millioenen en bijna een geheel werelddeel omvatten), „dat algemeene opvoeding de kracht eener natie vermeerdert, dat zij matigheid bevordert, met de godsdienst medewerkt en het armwezen vermindert; terwijl een ieder reeds gereedelijk toestemt dat zij misdaden voorkomt. Die overtuiging, waarvan het weldadige zoo treffend werd bewezen, moet ook Europa doordringen, en die les der jonge wereld moet door de oudere met dankbaarheid ontvangen worden.

„Opvoeding is een krachtiger en goedkooper middel dan gevangenissen, armhuizen en strafkoloniën. — Opvoeding is een goedkooper voorzorgmiddel tegen zedelijke en alle maatschappelijke kwalen; even als de inenting, bij tijds aangewend, een goedkoop behoedmiddel is tegen verderfelijke ziekten. Die overeenkomst treft elk welgeplaatst hart en verstand dat niet willig blind is, — een kostelijke regel vloeit er uit voort. Even als men in het algemeen belang vordert, dat alle kinderen door vaccine tegen de verderfaanbrengende ziekte behoed zijn, evenzeer kan men uit algemeen belang, als politie-maatregel vorderen, dat allen tegen het verderfelijke en aanstekende kwaad van onkunde, zedeloosheid en luiheid ingeënt worden.

„Dwaas, die om de geringe kosten, de inënting zijner kinderen verwaarloost; maar even dwaas dat volk, hetwelk voor opvoedingskosten terugschrikt; dat karig is bij den aankoop van het eenig geneesmiddel tegen alle maatschappelijke kwalen. Dat begrijpen de Amerikanen."

VERHURING.

Gisteren morgen werd in een der vertrekken van het raadhuis voor het jagtsaizoen van het jaar 1855, bij opbod verhuurd: 1) Het regt van jagt in het stadsveld te Woltersum; hoogste bieder A. R. LINTHORST, te Kaakheem, voor *f* 40. — 2) De jagtregten der stad onder de gemeente Hoogkerk; hoogste bieder H. S. JUURSEMA, te Groningen, voor *f* 30.

Kerknieuws.

Tot vervulling der vacature van de predikantsplaats in de Hervormde gemeente te Putten (Gelderland), zijnde eene koninklijke collatie, is bij koninklijk besluit van den 4den September l.l. de benoeming uitgebragt op den heer *J. J. Knap*, predikant te Oud-Alblas.

DORDRECHT, 10 Sept. Ter vervulling der vacature bij de Waalsche gemeente alhier, ontstaan door het overlijden van den weleerw. heer *D. Serrurier*, en het bedanken van ds. *C. Busken Huët*, pred te Haarlem, heeft de groote kerkeraad Vrijdag l.l. het navolgend alphabetisch zestal gevormd: ds. *Chavannes*, kand. te Amsterdam; ds. *Gerlach*, pred. te Middelburg; ds. *Kronenberg*, pred. te Arnhem; ds. *Luti*, kand. te Leiden; ds. *Perk*, kand. te Delft; ds. *Snellebrand*, kand. te Amsterdam; waaruit het navolgend drietal: ds. *Chavannes*, *Luti* en *Perk*; en is daaruit beroepen: ds. *M. A. Perk.*

— Ds. *C. van den Oever*, pred. bij de Christ. Afgesch. Geref. gemeente onder 't Kruis te Rotterdam, heeft voor het op hem uitgebragt beroep naar 's Gravenhage bedankt.

(*Ingezonden.*)

De Commissie der Israëlietische gemeente *Teschuath-Jisrael*, gezien hebbende het adres door het Israelietisch kerkbestuur aan den raad ingediend, — „daargelaten de stoutheid, onjuistheid, inconsequentie en onwaarheden, die dit voor de regtsgeleerdheid zoo nuttig stuk (zie deze Courant van den 9den Sept. 1855) bevat," — zal de vrijheid nemen binnen vier weken den raad alle onjuistheden, welke dit adres behelst, nader uiteen te zetten. De regtskundige kwestie over de ongeoorloofde, onuitvoerlijke en onregtmatige *verbrokkeling* en *verdeeling* van dat *ondeelbaar geheel* ter zijde leggende, daarbij tevens de achting en den eerbied in het oog houdende, welk een kerkbestuur verpligt is aan een gemeentebestuur te betoonen.

Namens de Commissie:
F. M. H. COHEN, *Pres.*

Slaven.

Met genoegen heb ik uit de *Prov. Gron. Ct.* van heden morgen gezien (Dingsd. 11 Sept., no. 109) dat van *Rotterdam* een adres aan de Tweede Kamer der Staten Generaal zal worden ingezonden, om door zamenwerking de *vrijmaking der slaven* bevorderlijk te zijn.

Gaarne zag ik dat ook uit onze provincie, zoo wel uit de stad als uit de landelijke gemeenten, adressen tot ondersteuning der zoo wenschelijke emancipatie der slaven, aan bovengenoemde Kamer wierden ingezonden, en dat zich eenige menschenvrienden wilden vereenigen om verzoekschriften op te stellen, die op een min kostbaar gezegeld papier afgeschreven en de ingezetenen hunner gemeente ter onderteekening aangeboden werden, — om langs dien weg de Nederlandsche natie van eene schuld van zonde en ongeregtigheid te ontlasten en de ongelukkige Negerslaven den weg tot stoffelijke en geestelijke welvaart te openen. — Doet het waarde landgenooten, in het belang uwer verongelijkte en miskende evenmenschen, en gij zult eene Gode welgevallige daad verrigten, gij zult hierdoor de vergadering onzer Vertegenwoordiging krachtig ondersteunen en den dank van den armen slaaf en de nakomelingen onzer natie inoogsten.

ULRUM, 11 Sept. 1855. TEENSTRA.

Mijnheer de Redacteur!

Als eene aanvulling tot het berigt, voorkomende in het vorig nommer der *Groninger Courant* betreffende de aanhaling van eenige partijen tabak, uit het schip van kapt. BLEEKER van Bremen, dient nog het volgende: Dat de buitengewone ijver in deze zaak van den *nieuwen* heer controleur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, geassisteerd door een aantal commiezen, daartoe heeft geleid, dat na eene visitatie en verificatie dier lading van ongeveer 10 uren, er op 12 vaten tabak een te kort is ontdekt van ongeveer 600 pond, waardoor aan 's rijks schatkist de belangrijke som van ongeveer *f* 4 (zegge vier Nederlandsche guldens) werd te kort gedaan. Voorwaar hier geldt het: *beaucoup de bruit et peu de besogne.* Eene brillante belooning voor zoo veel moeite. Met de opneming dezer regelen zal UEd. verpligten

Uwen getrouwen lezer
X.

13 Sept. 1855.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

PARIJS, 13 September.

De *Moniteur* bevat uit de Krim van den 10den des avonds te 11 uur de volgende depêche van generaal *Pélissier*. Ik heb heden Sebastopol en hare verdedigingsliniën doorloopen. Men kan zich in zijne gedachte naauwelijks een juist beeld voorstellen van onze overwinning, wier bezigtiging en onderzoek op de plaats zelve alleen al de uitgestrektheid daarvan kan doen zien. De menigte der verdedigingswerken en de stoffelijke hulpmiddelen, die hierbij zijn aangewend, overtreffen alles, wat men in de geschiedenis der oorlogen tot nu toe heeft gezien. De inname van den Malakofftoren, die den vijand gedwongen heeft voor onze reeds driemaal overwinnende legerscharen te vlugten, heeft een onmetelijk materiëel en krijgswerken in de handen der verbondenen gesteld, welker gewigt juist te bepalen nog onmogelijk is. Morgen zullen de troepen der geallieërden de Karabelnaïa en de stad bezetten en onder hunne beschutting zal eene Engelsch-Fransche commissie zich onledig houden om het materiëel, dat de vijand ons achtergelaten heeft, na te zien en op te schrijven.

De *Moniteur* bevat ook een decreet, waarbij *Pélissier* tot maarschalk van Frankrijk benoemd wordt. De militairen van het Oostersche leger en der vloot, die sedert 1847 onder het vaandel hebben gestaan, zullen onmiddellijk hun verlof bekomen.

EFFEKTENBEURS.

AMSTERDAM, 13 *September.*

NEDERLAND Werk. Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{3}{4}$.
Dito Dito	„ 3	„	76.
Dito Dito	„ 4	„	$93\frac{7}{8}$.
OOSTENRIJK Metalliek	„ 5	„	$63\frac{15}{16}$.
Dito 1851 en 1852	„ $2\frac{1}{2}$	„	$32\frac{1}{8}$.
Dito Nieuwe Litt. B	„ 5	„	$75\frac{1}{2}$.
Dito Nation. Metall	„ 5	„	$68\frac{3}{4}$.
SPANJE Onb. Stukken	„ $1\frac{1}{4}$	„	$19\frac{3}{8}$.
Dito Binnenl	„ 3	„	$32\frac{5}{16}$.
PORTUGAL	„ 3	„	$40\frac{15}{16}$.
RUSLAND Oblig. *Hope* 1798 en 1816	„ 5	„	$102\frac{1}{2}$.
Dito Dito 1828 en 1829	„ 5	„	$101\frac{1}{4}$.
Dito bij *Hope*	„ 4	„	$77\frac{3}{4}$.
Dito bij *Stieglitz*	„ 4	„	$76\frac{5}{8}$.

LONDEN, 13 *September.* Consols $90\frac{5}{8}$. Disconto $4\frac{1}{2}$ pCt.

WEENEN, 13 *September.* Metalliek 5 pCt. $75\frac{1}{4}$; dito Nat. Leening $80\frac{1}{2}$. Wissel op Londen *f* 10.54. Zilver *f* 14.51.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 13 *Sept.* Rogge prijshoudend.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 10 Sept., kapit. *Hollander* Louisa Sophie, v. Bergen; *Bakker* Thetis, v. Koningsb.; *de Boer* Maria, v. Harlingen. — In het Vlie den 9 Sept., *Kuiper* Vrouw Maria, *Blijstra* Concordia en *de Jong* Jonge Rinke, alle 3 van Frederikstad. — Te Helvoet den 10 Sept., *Buiten* Arend, van Bergen. — Te Zierikzee den 8 Sept., *Douwes* Eendragt, v. Rott. — Te Vlissingen den 9 Sept., *Kuyper* Maasnimph, v. Galatz; *Scholten* Elsina Catharina, *Bekkering* Beerendina Hugens en *Pomper* Fenn. Catharina, alle 3 v. Bergen. — Te Chincha den 10 Junij, *Mugge* Biesbosch, v. Valparaiso. — Te Ancona den ...., *Katt* Mathilda Barbara, v. Amst. — Te Corunha den 28 Aug., *Koning* Geesina en *de Jonge* Gesina Jantina, beide v. Newcastle. — Te Brest den 7 Sept., *de Jonge* Anna Elisabeth, v. Meme n. Frederikstad. — Bij Dungeness den 6 Sept., *Terbrugge* de Vrede, v. Rotterdam n. Batavia. — Te North Shields den 7 Sept., *Schaap* Margaretha, v. Rotterd — Te Swinemunde den 8 Sept., *Sap* Emma Maria, van Fredrikshaven; *Hoekstra* Anna, v. Kjöge. — Te Koppenhage den 6 Sept., *Weudstra* Jonge Kerst, v. Amersfoort.

Binnengekomen te Texel den 11 Sept., kapit. *Alberts* Gezina Jantina, v. Memel; *Hansen* Neerlands Welvaren, v. Frederikstad; den 12den *Bernardus* Agatha Henderika, v. Dantzig. — In het Vlie den 10 Sept., *Fenenga* Agatha, v. Dantzig. — Te Helvoet den 11 Sept., *van Houten* Hollander, v. Newcastle; *Meester* Hensina, van Koningsb.; *Vos* Sirius, v. Rostock. — Te Deal den 10 Sept., *Potjer* Dankbaarheid, v. Palermo. — Te Portsmouth den 10 Sept., *de Boer* Bougina Lammechina, v. Genua n. Amst. — Te Queenstown den 8 Sept., *Moesker* Herstelling, v. Livorno; *Oldendorp* Ludolph Theodorus, v. Cette. — Te North Shields den 7 Sept., *de Boer* Eendragt, v. Harl.; *Olthof* Catharina, v. Kampen; *Kleininga* Maria Laurentia, v. Delfzijl. — Te Marseille den 8 Sept., *de Jonge* Reina, v. Rott — Te Liverno den 3 Sept. *de Haan* Adelaide en *Berg* Twee Gebroeders, beide v. Genua. — Te Dantzig den 8 Sept., *Dijkstra* Geertr. Harmina, v. Amst.; *Kramer* Agatha Jacobina en den 9den *Doewes* Harmonie, v. Bergen; *Pluktje* Tetsia, v. Flensb. *Garrels* Comitas en den 10den *Louws* Edouard, beide v. Gend.

Binnengekomen te Tonningen den 8 Sept., kapit. *Klein* Pieterdina Meinderdina, v. Amsterdam n. Rugenwalde; *v. d. Star* Maria v. Amsterdam, v. Bremen n. Stettin; *Krumer* Annette Cathalina, v. Kampen n. Koppenhage.

Vertrokken van Amsterdam den 10 Sept., kapit. *Visser* Eensgezindheid, n. Frederikstad; *Landeweer* Capella, n. Australië; *Ouwehand* de Hoop, n. Lissabon; den 11den *Braunstahl* Onderneming, n. Seaham. — Van Texel den 10 Sept., *Olthof* Jantina en *Klasen* Magrieta, beide n. Newcastle; *Duintjer* Catharina, op avontuur. — Uit het Vlie den 9 Sept., *Brouwer* Wijbrandes Udo, n. Charlest.; *de Groot* Onderneming, n. Newcastle; *Mooy* de Trouw, n. Memel; *Strootman* Bertha Victoria, n. Koningsb.; *Landeweer* Zeevaart, n. Dantzig; *Bekkering* Gesina, n. Stettin; *Brouwer* Verwisseling, n. Wismar; *Douwes* Kl.zina Maria, n. Rendsburg, als bijlegger; *Smith* Catharina Frederika, *Remmersen* Vr. Martha en *Katoen* Gijsbert Jan, alle 3 n. Fredrikstad; *Koster* Margaritha, n. Arendahl. — Van Helvoet den 10 Sept., *Verschuur* Maria Anna en *de Boer* Eva Johanna, beide n. Batavia; *Barelds* de Leeuw en *van Dusseldorp* Vlaardingen beide n. Akyab; *Tweehuis* Canton, n. Cardiff. *de Groot* Johanna Wilhelmina, n. Newcastle. — Van Brouwershaven den 10 Sept., *de Wilde* Twee Gezusters, n. Rio de Janeiro. — Van Vlissingen den 8 Sept., *Ketelaar* Phoebus en *van Driesten* Bellamy, beide n. Koningsb. — Van Calloa den 19 Julij, *Kleve* Laurens Koster, n. het Kanaal. — Van San Francisco den 23 Julij, *van Brugge* Koning en Vaderland, n. Batavia; *Noltee* Batavier en den 26sten *Spiegelberg* Geertruida Maria, beide n. Callao. — Van Malta den 3 Sept., *van Duffelen* Oceaan, naar Smirna. — Van Livorno 2 Sept., *Boer* Verwisseling, n. Liverpool. — Van Brest den 7 Sept., *de Jonge* Anna Elisabeth, n. Memel. — Van Bordeaux den 8 Sept., *Visser* Zaanstroom, n. Amst. — Van Hamburg den 7 Aug., *Huizinga* Margaretha, n. Stokholm; den 10den *Bostje* Jonge Bauke, n. Altona; *Schut* de Hoop, n. Cadix en Sevilla. — Van Kiel den 8 Sept., *Ploeg* Vertrouwen, n. Dordrecht. — Van Travemunde den 8 Sept., *v. d. Wijk* 3 Gebroeders, n. Memel. — Van Warnemunde den 7 Sept., *Bakker* Courier, n. Koningsbergen.

Vertrokken uit het Vlie den 10 Sept., kapit. *Cappen* Neptunus, n. Schotland; *de Boer* Gesina, n. Dantzig. — Van Helvoet den 11 Sept., *Rijken* Cortgene, n. Batavia; *Joosten* Nepthunus, n. Stettin; *Schuur* Johanna Ettina, n. de Oostzee — Van Brielle den 11 Sept., *Hilbrands* Wendelina, n. Venetië; *Botje* Gezina Alida, n. Dantz.; *Timmer* Johanna Rebecca, n. Hamburg; *Wessels* Elisab. Machelina, op avontuur. — Van Plymouth den 9 Sept. *Panjer* Helena, naar Antw. — Van Weymouth den 9 Sept., *Schoe* Amicitia et Fides, n. Amst. — Van Queenstown den 8 Sept., *Scholtens* Alida Ikina, v. Triest n. Londonderry. — Van Grangemouth den 8 Sept., *Prins* Twee Broeders, n. Stettin. — Van Hull den 8 Sept., *Klasen* Elisabeth, n. Memel.

Vertrokken van Tonningen den 6 Sept., kapit. *Muller* Johanna Catharina, v. Tonningen n. Hamburg; *Kremer* Goede Verwachting, n. Leer en den 7den *Banting* Geziena, n. Amst., beide v. Dantzig.

Zeilklaar te Londen den 8 Sept., kapit. *Voordewind* Hillegonda, n. Amsterdam.

In lading te Londen den 7 Sept., kapit. *Pruim* Dageraad en *Bonder* Cornelia Gesina, beide n. Koningsbergen.

ZOUTKAMP, 17 Sept. Binnengekomen den 12 Sept., kapit. *Reijer* Jakobus Begeman, v. Newcastle.

Zeilklaar den 11 Sept., kapit. *Oostra* Libra en *Schaaf* Koophandel en Zeevaart, beide n. Londen; den 12den *Drewes* Twee Gezusters, n. Eider; *Broekema* Ida Hillechina, n. Frederikstad.

DELFZIJL, 11 Sept. Binnengekomen den 8 Sept, kapit. *Donga* Johanna, v. Laurvich; *Bossinga* Wiea Geziena en *Vlas Pot* Geziena Mensinga, beide v. Frederikstad; *Gnodde* Sophie, v. Krageröe; den 9den *Kraan* Vriendschap, v. Frederikstad; *Jacobs* Stad Leer, v. Emden; den 10den *v. d. Werff* Alida, v. Oudsoen; den 11den *Vos* Alida en *Berend* Antina, beide v. Emden; *Frik* Vr. Helena, v. Norden.

Vertrokken den 10 Sept., kapit. *Visser* Tietje, n. Carolinerzijl; *Pronk* Geertruida en *Katt* Margaretha, beide n. Emden; *de Lange* 2 Gezusters en *Geertsema* Catharina Elisabeth, beide n. den Pruisschen polder; den 11den *Bontekoe* Jonge Lucas, n. Noorwegen; *Huisman* Nina, n. St. Ubes; *de Jong* Jantiena Engelina, *Zeven* Concordia, *Nanning* Klaziena en *Schreuder* Sijlina Titia, alle 4 n. Noorwegen.

Gepraaid den 6 Sept., Bevesier, N.N.W. $1\frac{1}{2}$ m., het schip Cornelia, kapit. *Lanters*, v. Amsterdam n. Cardiff.

STOKHOLM, 3 Sept. De Elisabeth, kapit. *Knol*, den 27sten Augustus van hier naar Portugal afgezeild, is lek teruggekomen en lost om te repareren.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

6 Sept. Balk, Concordia, v. Koppenhage n. Skive, m. hout.
Muller, Anna Elisabeth, v. Bergen n. Stettin, m. harings.
Hoekstra, Eendragt, v. Antwerpen n. Koppenh., m. stukg.
Zwaal, Triton, v. Koppenhage n. Noorwegen, m. ballast.
De Wind den 6 Sept. N.O., N.N.O.; den 7den W.N.W.

SCHEEPSVRACHTEN.

GRONINGEN, 13 Sept. Naar Londen vracht 3 sh. hooger, zijnde betaald 15 sh. in full, per 10 qrs. Haver.

DANTZIG, 8 Sept. De vrachten worden beter. Grimsby 17 sh. Belfast 23 sh. Cardiff 23 sh. 6 d. per load balken; Amsterdam *f* 26 per last hout.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 7den tot en met den 13den September 1855 zijn te *Groningen* geboren 13 zoons en 8 dochters; gehuwd 2 paren; overleden 7 ouden en 3 jongen.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

ROTTERDAM, 11 *Sept.* Tarwe: 161 pd. p jar. Boven Rijn *f* 560; 154 pd. jar. Rijn *f* 510; 154 pd. Deens. *f* 490; 158 pd. Galatz *f* 480, *f* 485. — Rogge: 150 pd. Mecklenb. *f* 365; 148 pd. Pruis. *f* 360.

AMSTERDAM. 12 *September*. Tarwe bij gerijven als voren, 128 ℔ b. Pools. *f* 530; 127 ℔ dito *f* 520; 126 ℔ dito *f* 514, *f* 515; 125 ℔ Lubecker *f* 470; 128 ℔ b. Pools. *f* 522. — Rogge tot nagenoeg onveranderde prijzen met goeden handel, 120, 121 ℔ Pruis. *f* 345, *f* 349; 120, 121 ℔ Norder *f* 342, *f* 345; 119 ℔ Arch. *f* 346; 120 ℔ grove Zweeds. *f* 328 aan de Zaan; 123 ℔ Rostock. *f* 354; 122 ℔ Anclamm. *f* 349; 124 ℔ Pomm. *f* 352; 120 ℔ o. Pruis. *f* 350; 119 ℔ Deens. *f* 315; 118 ℔ Pruissische *f* 334; 118 ℔ grove Zweeds. *f* 325; 120 ℔ o. Pruis. *f* 350. — Nieuwe Boekweit steeds zonder aanvoer. Jarige soorten zeer schaars en aan benoodigden hooger verkocht; 119 ℔ Holst. *f* 282; 116 ℔ dito *f* 272 aan de Zaan. — Witte Erwten werden hooger gehouden en waren voor buitenlandsche rekening tot vorige prijzen gezocht.

Koolzaad flaauwer; op 9 vat in Sept., Oct. en Nov. 105½ p. vl.; April 102 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering iets flaauwer; op 6/w. *f* 64,25; vlieg. *f* 62,75; Oct. *f* 62,25 a *f* 61,75 a *f* 62; Nov. en Dec. *f* 62 a *f* 61,50 a 75. — Lijnolie op levering merkelijk lager afgegeven: op 6/w. *f* 50; vlieg. *f* 48,75; Oct. *f* 48 a *f* 47,50 a 75; Nov. *f* 48,50 a *f* 47,50 a *f* 48; Dec. *f* 49 *f* 48 a *f* 48,50; Maart, April en Mei *f* 48. — Hennepolie op 6/w. *f* 54,50; vlieg. *f* 53.

BREMEN, 8 *Sept*. Rogge ca. 5 th. hooger bij een' omzet van ca. 300 last. Tarwe en alle overige granen onveranderd, bij partijen niets in omgegaan.

De prijzen der granen in de laatste 6 weken te Londen waren door elkander voor tarwe 75 sh. 11 d.; gerst 34 sh. 6 d.; haver 28 sh. 10 d.; rogge 44 sh. 3 d.; boonen 46 sh. 8 d.; erwten 41 sh. 8 d.

LONDEN, 10 *Sept*. Van inl. Tarwe was heden eene matige hoeveelheid aangevoerd, die tot 2 a 3 sh. avans op de notering van 11. Maandag van de hand ging; in vreemde ging weinig om, ten gevolge van de hooge eischen der houders; het verkochte bedong eene prijsverhooging van 3 sh. Gerst is 1 sh. en witte Erwten 2 sh. duurder. Boonen en graauwe Erwten bedingen de volle vorige koersen. Haver onveranderd. Meel 2 sh. hooger.

In Lijnolie is veel omgegaan tot 44 sh. 3 d. Bruine Raapolie 62 sh.; gezuiverde ferm op 63 a 64 sh. 6 d. — Lijnkoeken 5 a 10 sh. hooger, en op £ 12 a 13.20 sh. te noteren.

Boter ferm en in rijzing; beste Vriesche 108 a 110 sh.

De markt is van alle soorten aardappelen goed voorzien en prijzen zijn ferm op 50 a 75 sh. per ton.

Van den 12den. Graanmarkt stil, doch vast.

VEEMARKTEN.

ROLDE, 11 *Sept*. De jaarmarkt welke alhier heden is gehouden, en door schoon weder werd begunstigd, was zeer druk bezocht. Er was eene vrij groote hoeveelheid rundvee ter markt aangevoerd. Naar kalfkoeijen was de meeste vraag en hierin is weder vrij wat handel gedaan. In vaalmelkten was de handel traag, zij werden verkocht van *f* 45 tot *f* 90; vetten van *f* 110 tot *f* 130. — De aanvoer van paarden was niet groot en de handel daarin was traag. Er zijn verkocht goede enterveulens voor *f* 100 tot *f* 170.

AMSTERDAM, 10 *September*. Heden werden aangevoerd, 248 vette runderen, vlug van de hand voor *f* 230, *f* 200 en *f* 180; 112 melk- en kalfkoeijen, voor *f* 150, *f* 120 en *f* 100; 219 vette varkens, golden 54—56 cent het Ned. pd.; 47 magere varkens, voor *f* 16, *f* 18 en *f* 20; 276 schapen, voor *f* 18, *f* 20 en *f* 22.

LONDEN, 10 *Sept*. De markt was ruim voorzien van vreemd vee, maar de kwal. was algemeen inferieur. In runderen was de handel zeer loom tot eene verlaging van volle 4 d. per 8 pd. Schapen 2 a 4 d. per 8 pd. hooger. Kalveren goed gevraagd tot volle prijzen. In varkens was de handel matig tot de prijzen van vorige week.

EFFEKTEN-BEURS.

Amsterdam, 12 *September*.

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. 63¾; Dito Dito 3 pCt. 76, 76 1/16; Dito Dito 4 pCt. 93⅝, 93 11/16; O. I. Leening 4 pCt. 93½. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 51 3/16, 51¼. — SPANJE, Onbepaalde Stukken 1¼ pCt 19 11/16, 19¾, 19⅝; Dito 3 pCt. 38½; Dito Binnenlandsche à 6 m. 3 pCt. 32 3/16, 32⅛, 32¼; Coupons-Bewijzen 4 7/16; Amort. Schuld 4 9/16, 4 11/16, 4⅝. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 40 13/16, 40⅞, 40⅝.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 102¾, 102⅞, 102⅝; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 101¾, 102, 101⅞; Certific. 4½ pCt. 89; Dito bij *Hope* 4 pCt. 77½, 77⅝; Dito bij *Stieglitz en Co*. 4 pCt. 76½; Certific. v. Inschr. in Assign. 6 pCt. 59¼. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 63½, 63⅝; Dito Nation. 5 pCt. 68⅝, 68¾, 68½; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 32⅝, 32½; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 32⅝, 32½; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. 74 15/16, 75; Amerik. Bank-Actiën 2¼; Dito Orig. 1 15/16, 2; Mexik. 20 15/16, 21; Dito Onb. 20 15/16, 21; Gren. 2¾ pCt. 18¾, 7/16; Dito Uitg. 6 13/16, ⅞; Ecuador Onb. 3⅝, 9/16, ½; Dito Venez. 4½ pCt. 27⅝, ½, ½; Dito Uitg. 12½; 5 pCt. Thes. Amst. 105½.

Van Holl. fondsen waren 4 pCts. een weinig aangenamer; de overige onveranderd; bij eenige affaire in Integralen. — Van vreemde effecten waren Russ. 5 pCts. 1828/29 meer aangeboden en 4 pCts. iets meer gewild. In Oostenr. was de omzet vrij levendig. De prijzen derzelve hebben echter weinig sedert gisteren gevarieerd. Ook in Spaansche was de affaire geanimeerd, tot iets verbeterde koersen.

5 pCts. N. Russ. bij *Stieglitz* 82½.

Koers van het Geld: Beleening 3; Prolong. 3; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 63⅝; Spaansche 1¼ pCt. 19 11/16; Binnenl. 3 pCt. 32¼; Metall. 5 pCt. 63 11/16 a ⅝.

ADVERTENTIEN.

*** De HOOFDDIRECTEUREN van het **INSTITUUT voor Doofstommen** te *Groningen* roepen bij deze op de **LEDEN** van het **HOOFDDEPARTEMENT** van genoemd INSTITUUT, om op **Maandag den 17den September** aanstaande, des middags te 12 uur, te zamen te komen in de SCHOOL van meergedacht INSTITUUT, tot het **verkiezen van een LID der HOOFDDIRECTIE.**

GRONINGEN, 3 September 1855.

Namens de Hoofddirecteuren voornd.:
W. J. MEURS WICHERS,
Secretaris.

MAATSCHAPPIJ VAN LAND- EN TUINBOUW
DE MARNE.

GEWONE VERGADERING op WOENSDAG den 19den September e.k.

J. P. MÜLLER,
Secretaris.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Bevallen van een' *ZOON* A. C. E. CREMER—DE BOER.

MARRUM, 9 September 1855

*** Heden beviel van eenen ZOON J. M. MEUER, geliefde Echtgenoot van

A. J. VAN DER LAP.

GRONINGEN, 12 September 1855.

*** MIDWOLDA, 11 September 1855. Heden overleed, tot onze bittere droefheid, ons eenigst Kind THEODORICUS, in den ouderdom van vier jaren en acht maanden. Drie Broeders gingen hem voor; — wij volgen, en de hope tot God, dat wij eens wedervinden zullen, wat wij verloren, lenigt onze smart.

E. J. WILDEMAN.
R. K. BUURMA.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 31 jaren en 8 maanden, na eene ongesteldheid van veertien dagen, mijn geliefde Echtgenoot CHRISTOFFEL BROUWER.

Wat ik, onze twee Kinderen, Ouders en Naastbestaanden in hem verliezen, kunnen alleen diegenen met mij gevoelen, welke den Overledene in zijne waarde als Man, Vader en Betrekking hebben leeren kennen.

BEERTA, 9 September 1855.

R. E. KUIPER,
Wedw. C. BROUWER.

*** Heden werd ik in den diepsten rouw gedompeld door het treurig berigt, dat mijn veelgeliefde Zoon PIETER, *Stuurman* aan boord van het Nederlandsch Schip *Annette*, Kapitein HUBERT, op den 4den dezer maand te *Koningsbergen* is overleden; eene kortstondige, doch hevige ziekte maakte een einde aan zijn voor mij zoo dierbaar leven, op den ouderdom van 25 jaren. God sterke mij in dit droevig verlies!

WINSCHOTEN, 10 September 1855.

M. K. HEIKEMA,
Wedw. N. H. Bos.

*** WEHE, 11 September 1855. Na eene ziekte van elf dagen overleed, in den ouderdom van achtenzestig jaren, mijne geliefde Echtgenoot, GEZIENA F. VENNEMA. Negenentwintig jaren mogt ik met haar in den echt vereenigd zijn, was zij mij eene zorgdragende Gade en hare Kinderen, Voor- en Behuwdkinderen eene liefhebbende Moeder.

J. G. RIJKENS.

Dienende deze zoowel tot bijzondere als algemeene kennisgeving.

*** Bij de **Erven LOOSJES**, te *Haarlem*, ziet het licht:

HANDLEIDING VOOR
Boomkweekers
EN EIGENAREN VAN BOSSCHEN, IN NEDERLAND;

DOOR *N. G. THOLEN.*

Bekroond met de 2de Gouden Medaille door de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid.

MET EENE VOORREDE VAN *H. C. VAN HALL,*
Hoogleeraar te *Groningen.*

Met drie uitslaande Platen en Afbeeldingen tusschen den tekst. Prijs *f* 3.

*** Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, wordt met het beste succes gedebiteerd:

Aan den Haard.

Geschiedenissen uit het dagelijksche leven,
FRANZ HOFFMANN
NAVERTELD
DOOR
J. J. A. GOEVERNEUR.
PRIJS *f* 1,50.

EEN
MET ZIJNE
TWEE NEVEN
OP REIS NAAR
Amsterdam,
in 't voorjaar van 1843.

TWEE DEELEN, gr. 8vo, met PLATEN. Prijs *f* 3—50.

Degenen welke gelden SCHULDIG zijn of worden aan den Boedel van wijlen den Heer **KLAAS HELDER**, op den 25sten Augustus 1855 te *Groningen* overleden, worden verzocht daarvan betaling te doen aan den eerstondergeteekende, terwijl degenen, die iets van dien Boedel te VORDEREN hebben, daarvan opgaven gelieven te doen in den loop der maand September 1855, mede aan den eerstondergeteekende.

GRONINGEN, 13 September 1855.

J. POSTER,
J. A. JONKHOFF,
Executeuren-Testamentair.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente ***LOPPERSUM*** maken bekend, dat de **PAARDEN-, VEULEN- en VEEMARKT** te *Loppersum* zal gehouden worden op WOENSDAG den 19den September 1855; zullende **alle Spelen om Geld en Bedelarij op dezelve geweerd worden.**

De Burgemeester en Wethouders voornoemd:
P. W. TICHELAAR, Jz.
De Secretaris:
H. LUTJEBOER.

Bekendmaking.

De ONDERNEMERS der **STOOMBOOTDIENST** tusschen ***Dokkum*** en ***Leeuwarden v. v.*** berigten bij deze, dat van af den 20sten September e.k. de **geregelde WINTERDIENST** een' aanvang zal nemen.

De uren van Afvaart zullen dan zijn:
Van *Dokkum* des voormiddags te 7 uur.
Van *Leeuwarden* des voormiddags te 9½ uur.
Van *Dokkum* des namiddags te 2 uur.
Van *Leeuwarden* des namiddags te 4 uur.

Namens voornoemde Maatschappij:
M. DIJKSTRA.

BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ
VOOR
ROERENDE GOEDEREN
VAN HEEREN LANDGEBRUIKERS,
gevestigd te *Oudewater*.

Bij deze solide Maatschappij bestaat voortdurend gelegenheid tot **onderlinge Verwaarborging** van **RUNDEREN, PAARDEN, KOREN, HOOI, BOUW-** en **MELKGEREEDSCHAPPEN**, ENZ.

Men kan naar verkiezing voor een *geheel* of een *half jaar* deelnemen.

De Administratiekosten zijn matig gesteld. Gelegenheid tot deelneming bij

WIJNNE & BARENDS,
Correspondenten dezer Maatschappij te Groningen.

KANTOOR: *Poelestraat.*

*** Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG den 14den September 1855, des avonds te 7 uur, ten Huize van Mejufvr. de Wedw. BULSING, in *den Doelen*, aan de Groote Markt alhier, publiek te koop worden aangeboden, om op den 1sten November a.s. te aanvaarden:

I. Eene aanzienlijke **HEEREN BEHUIZING**, gem. L 62, met een extra grooten en fraaijen **TUIN** er achter, waarin vele exquise VRUCHTGEVENDE BOOMEN en HEESTERGEWASSEN, en Gang ter zijde, staande en gelegen op eigen grond, Noordzijde aan de Noorderhaven te *Groningen*, hebbende de Tuin mandeeligen uitgang naar de Havenstraat.

II. Een ruim KOETSHUIS en STAL, get. L 91, met een TUIN er achter, staande en gelegen op eigen grond, Zuidzijde in de Groote Leliënstraat, achter perc. I.

Alles in eigendom bewoond en gebruikt geweest door nu wijlen den oud-Burgemeester Mr. H. BELLINGA.

Te bezien daags bevorens en op den Verkoopdag, van 1—6 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris te bekomen, terwijl de Conditiën van dezen Verkoop in tijds op de gewone plaatsen ter lezing zullen liggen.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van WILLEM W. KUIPER en Vrouw, op DONDERDAG den 20sten September 1855, des avonds te zes uur, ten Huize van den Logementhouder T. KOOPS, te *Oude Pekela*, in openlijke veiling te verkoopen:

I. Eene **BEHUIZING** en **SCHUUR**, met daarachter gelegen **TUIN** en aanhoorige groote **SCHEEPSTIMMERWERF**, met annexe **PIKSCHUUR**, waarin eene WATERMACHINE tot buiging van Hout en verdere GERIJFELIJKHEDEN; alles staande en gelegen aan het zoogenaamde Nieuwediep te *Oude Pekela*; en

II. Drie Kampen LAND, mede aldaar gelegen.

De Conditiën zullen in tijds ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Op nader te bepalen tijd en plaats, zal binnen kort in het openbaar ter verhuring, voor den tijd van 3 of 6 jaren, worden aangeboden:

Eene aanzienlijke **BEHUIZING**, met HOF, TUIN en LAND daarbij behoorende, ruim drie Bunders groot, staande en gelegen te *Westerlee*, bij de voormalige Kloostertil, zijnde van ouds eene neringrijke ***HERBERG*** en ***KALKBRANDERIJ***, wordende thans door J. OTTENS in huur bewoond en gebruikt.

VOORLOOPIG BERIGT.

In het midden van OCTOBER zal, op nader te bepalen tijd en plaats, door den Notaris Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Cz., ten verzoeke van zijn' PRINCIPAAL, publiek worden geveild:

Eene partij van omstreeks **30 Oxhoofden onversneden BORDEAUX-WIJN**, direct van daar aangevoerd.

UIT DE HAND TE KOOP:

een **HEERENHUIS** met TUIN, gelegen aan de Vischmarkt. Te bevragen aan het BUREAU dezer COURANT.

ECHT VERGULDE EN FIJN VERLAKTE
METALEN LETTERS

voor HUIZEN, SCHEPEN, ENZ., in verschillende soorten en grootte.

Nadere informatiën bij A. VAN DER VEEN OOMKENS, bij wien diverse MODELLEN ter bezigtiging voorhanden zijn.

Bij J. C. de Wolf,

Kaas- en Boterkooper aan de Groote Markt, Zuidzijde, is tegenwoordig te bekomen **echte WITTE ZWITSERSCHE KAAS**, waarnaar in deze Stad lang navraag heeft bestaan, zonder dat men dezelve kon verkrijgen. Verder is hij van de **meeste andere soorten** van **KAAS** ruim voorzien, en beveelt zich bij voortduring aan in de gunst van het Publiek.

De ondergeteekende heeft ontvangen: eene fraaije partij **MODERATEURLAMPEN** van **uitmuntende kwaliteit**; ook is bij ruim gesorteerd van FRANSCHE PORSELEINEN, KRISTAL, GLAS, ENGELSCH AARDEWERK, fijn VERLAKTE, MAHONIEHOUTEN en ANDERE GOEDEREN, waaronder sterk en net bewerkte **VILTPANTOFFELS, WASKAARSEN** uit de Fabrijk van BRANDON, **EAU DE COLOGNE, ENZ.**; waarmede hij zich beleefdelijk aanbeveelt.

WINSCHOTEN, 10 September 1855.

W. VEEMAAK.

Eene **JONGE JUFFER** van de P. Godsdienst, van goede GETUIGENISSEN voorzien, ervaren in het **Dameshoeden- en Mutsen maken**, zag zich gaarne in die Betrekking, 't zij hier of elders, tegen November geplaatst. Behandeling zal het meeste worden in acht genomen. Adres GRONINGER COURANT, onder de letter P. *Brieven franko.*

Op zeer GOED LOON en meerdere voordeelen, wordt tegen **NOVEMBER** of **FEBRUARIJ** e.k., ten platten lande in deze Provincie GEVRAAGD: **EEN BEKWAME ONGEHUWDE HOVENIER of TUINMAN,** het VRUGHTBOOMEN-SNOEIJEN goed verstaande, van middelbare jaren, kunnende LEZEN, SCHRIJVEN en MELKEN en genegen om, des vereischt, eenig STAL- en HOOIWERK te doen.

Adres, met opgave bij wien informatiën zijn te nemen, en bij *franko Briefjes*, onder letter X, IJ, Z, ten KANTORE der *GRONINGER COURANT.*

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*
SEPTEMBER 1855.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDSTOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur
2	766,06	765,32	764,67	13,7	16,4	15,3	0,83	0,76	0,96	N.	N.	N.N.O.	betrokken	bewolkt	bewolkt
3	765,19	764,19	763,63	14,7	19,6	17,1	0,95	0,69	0,90	N.O.	N.O.	N.O.	bewolkt	helder	„
4	761,53	760,23	760,40	16,1	17,7	14,2	0,94	0,90	0,93	N.O.t.N.	N.N.O.	N.	betrokken	betrokken	betrokken
5	758,72	759,17	759,98	15,0	14,9	12,2	0,77	0,77	0,81	N.	N.t.W.	N.t.W.	bewolkt	bewolkt	bewolkt
6	762,38	764,98	768,32	13,3	15,0	12,7	0,79	0,71	0,83	N.t.W.	„	„	„	„	„
7	773,44	773,58	773,79	11,2	16,8	13,2	0,85	0,66	0,85	O.t.N.	Z.O.t.O	W.	helder	„	weinig bewolkt
8	771,96	770,10	767,83	12,6	17,6	13,1	0,90	0,71	0,80	Z.Z.W.	Z.W.t.W.	W.Z.W.	„	„	bewolkt

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.